МАССАВА А КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИКЕ ГIО!

Масса-а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советен Министрийн Советен орган

(«СВЕТ»)

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 46 (4490). | ШОАТТА, 17 апрель 1971 шу. | Мах 2 кеп. | *Газета арадувла 1923 шера дена*

ЛЕНИНСКИ НОВКЪА—КОММУНИЗМАГА!

9 апреле болх чакхбаьккхар Советски Союза Коммунистически парте XXIV съездо. Съездо итогаш йир укх тIеххьарча шерашка партен халкъон баьча балха. ДIахо йодача ханна политически никъ а Iилман ларда тIа оттаяь программа а кийчйир. Цо дог тешадеш хьахьеккхар СССР-е коммунизм хьалъяра дерригдунен исторически лоархIам, Ленина парте, дерригача советски халкъо дунен революционни процесса юкъе лоаца лакъа. 91 мехкарча коммунистически болхлойн къаман - демократически а аьрдехьарча социалистически а партей викалаша дакъа лаьцача вай парте сийлахь - йоккхача форумо хьахьеккхар чIоагIлуш латта коммунистий, дунен дерригача революционни низий цхьоагIо, дунен халкъашта юкъерча коммунистически боламе, империализмана духьала, машар, социальни къамани кортамукъале, демократи социализми бахьан долаш лоаттабеча къовсаме КПСС-о чакхбоаха принципиальни марксистско - ленински никъ цар къоабалбеш хилар.

Съездо ла а дийгIар, йийца а йийцар ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева яь КПСС Центральни Комитета Отчетни доклад. Съезда делегаташа, ерригача партен халкъон массава раьза а волаш къоабалйир из доклад творчески марксизма - ленинизма тIехдаьнна лоархIаме документ хиларах тарра. Цу тIа кIоаргга анализ чьй хIанзарча заман, КПСС XXIII съезд хинначул тIехьагIа партен халкъон баьча балха итогий, белгалъяьй вай мехка коммунизм хьалъеча керда толамаш дахар духьа, социализма мехкий кхотадалари низ чIоагIбар духьа, коммунистически болхлойн партей, империализмана духьаларча дерригача низий цхьоагIо чIоагIъяр духьа лоаттабеча къовсама низ бола программа. Съездо массава раьза а волаш, беррига а ма барра а къоабалбир КПСС Центральни Комитета политически никъи практически болхи, ЦК Отчетни доклада тIара предложенеши выводаши. Шоай практически гIулакхашка доклада положенеш ларде лувцийла тIадиллад ерригача партийни организацешта.

Съездо чIоагIйир СССР Министрий Совета Председатела нов. А. Н. Косыгина хьайовзийта 1971—1975 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара пхе шера планах йола Директиваш.

КПСС Устава юкъе цхьадола хувцамаш дарах бола ссцам тIайийцаб.

«ПаргIатон машари — Индокитая халкъашта!» аьнна Кхайкарал а дир, «Гаргарча Малхбалене чIоагIа машар оттабар духьа!» аьнна Заявлени а йир съездо.

Съездо массава раьза а волаш парте центральни органаш хержай.

Боккхен беркатен болх бир КПСС XXIV съездо, цунна парте йоккхен массе оагIорахьарен опыт, цун коллективни хьаькъал, хьалхагIа цIаккха а ца хиннача тайпара чIоагIа йола парте цхьоагIон кхотаялари, В. И. Ленина чIоагIа тIахьехам баьча тайпара а вай парти низ болаши эшаергйоацаши хулийташ а йола боккъонца барт тайнача балха чулоацам хьокха ма боагIара хьа а хьокхаш.

Советски халкъа политически къахьегамей хьинар чIоагIа айденнача, социалистически яхь цIаккха а ца яьржача тайпара чIоагIа яьржача хьалашка бир съездо болх. Партена гонахьа айхха кхотаденнад вай халкъ, цо боарам боацаш чIоагIа хьаллоац цун политика. Съездо чIоагIа дог тешадеш хьахьеккхар Iалальмате доккха, тIа-тIа дукхагIа чIоагIлуш доагIа вай общества материальнии духовнии низий онк, тохкамех чакхйийннача цун авангарда — Коммунистически парте чурчен арахьарчен политика хьаькъали из лоарзагIа ца ялари, марксизмана-ленинизмана, пролетарски интернационализмана из чIоагIа тешаме хилар.

Отчетни докладах йолча резолюце тIа съездо раьза хинна белгалдаьккхар, КПСС Программен XXIII съездо хьалхашка оттадаь декхараши кхоачашдар духьа леррагIа а тIагIертта а къовсам лоаттабара бахьан долаш, коммунизм хьалъеча доккхий толамаш даьха хилар, дунен халкъашта юкъера Советски Союза позицеш кхы а дукхагIа чIоагIъеннен тешамегIа хиннен хилар.

БархIагIа пятилетка толаме чакх а яьккха, вай халкъо Коммунистически парте кулгалца керда боккха гIа баьккхаб коммунизма материально-технически база хьаеча, социалистически общественни отношенеш дегIаккхувлача, къахьегамхой вахара хьал тоадеча, керда тайпа саг хьалкхевеча.

Кхы а дукхагIа лакхбеннаб хьалхле лелаяра даьккера болхлой класса лоархIам, чIоагIъеннай болхлой, колхозхой, интеллигенце морально - политически цхьоагIо, СССР халкъий вежарашха дола доттагIал. ЧIоагIъеннай Советски Герзашцарча Низий мощь а тIема низ а.

КПСС XXIII съезда Директиваш лоархIамегIарча социально-экономически хьокхамашта кхоачашъяьй. Из бахьан долаш дика торопаш кийчъяьй экономикен культурен керда айяра, кердача пятилетка чоалхане декхараш кхоачашдара.

«Коммунизмага бодача новкъа гIолла советски общество дIахо дIахьалхашкахьа ахара, цун материально-технически база хьалъяра, мехка экономически обороннин низ чIоагIбара даькъе лоархIаме этап а хинна дIаотта езаш я нислагIа пятилетка, — белгалдаьккхар нов. Л. И. Брежнева доклада тIа. — Пятилетка керттера декхар сенах латт аьлча, из латт, халкъа вахара материальнии культурнии боарам социалистически производствай лакхача темпай, цун эффективность лакхъяра, Iилма-технически прогресса, къахьегама овсарле лакхлулга сихдара ларда тIа дикка айбелга Iалашдарах».

Халкъа вахара хьал тоадар — парте политика эггара дезагIа лерхIар, хIаьта цу наькъо белгалдоахаргда дIахорча пхе шера вай гIулакхаш меттел, гаьнна дIахо мехка боахам дегIабоалабара мел лерхIараш а.

КПСС XXIV съездо белгалдаьккхад, еза-йоккха индустри дIахо а мехка экономически низен халкъа вахара хьал дIахо тоадарен ларда йолаш юсаш хилар. Бакъ а яьй, дIахо дегIа а йоалаяьй хьалхагIа йIаьххача ханна оттаяь хинна юрта боахам айбара комплексни программа. Халкъо леладеча промышленни товарий промышленность ма могга шерье, торговлин бахача наха бытовой гIулакхаш делген эргадоахаш тоаде дезаш лаьрхIад съездо.

Экономика дегIаухилга леррагIа сихдара керттера никъ ба хIанз Iилма-технически прогрессен ерригача резерваех биззагIа пайда эцарен ларда тIа общественни производства эффективность лакхъяр. Съездо хьалхадаьккхар Iилма-технически революцена карагIдаьннараш боахама социалистически система совленаша органически дувзанза дарг ца хилар. Къаьстта уйла тIаяхийтай производственни фондехи капиталовложенеехи, къахьегама ресурсаех пайда эцилга тIагIертта тоадара. ДIабохийта къахьегам кIезигбара, продукце дикал лакхъяра, экономе режим чIоагIъяра. ДIаяхийтача капитальни вложенеша юха хьалур сихде, мощносташ сихагIа хьалъе а караерзае е, болх беш йолча предприятешта реконструкци технически модернизаци яра наькъаца продукци ма могга дукхагIа хьаелга Iалашде деза.

ЛоархIаме декхар — халкъа боахама планировании доал делген дIахо эргадоахаш тоадар, цун Iилман боарам лакхбар. Деш дола къамаьл эггара хьалха производства концентраци чIоагIъяра, доал дара ленински принципаш леррагIа чакхъяхара, материальнии моральнии стимулий лоархIам чIоагIбара, боахама доал деча къахьегамхой кхы а дукхагIа юкъеоза хьакъехьа да.

Социальни политика даькъе парте чакхбоахаргба советски общества цхьоагIо дIахо чIоагIъяра, классовии социальнии группаш, дерригa къамаши народносташи гаргa кхувлара, социалистически демократи хадланза дегIаккхувлара, общественнии пачхьалкхени гIулакхаш къестадеча къахьегамхой кхы а хьинарегIа юкъеувзара, къахьегамхой коммунистически сакхетам лакхбара тIаберзабаь никъ. Из — Iилмен культурен ма могга дегIаккхувлара, советски сага духовни вахар тоадара тIаберзабаь никъ.

Советски пачхьалкхен юкъарча хьашташка хьежжа а, хIаьта иштта цунна юкъейоагIа хIара республика дегIаахара хьалаш теркалдеш а леррагIа вIаштIехьдаха деза дерригa социалистически къамаш дIахо тоалулген уж кIезиг-кIезига дугаш вIаши гаргадугалген. ДIахо а советски патриотизма, шоай социалистически Даьхенах, Советски халкъа карагIдувлача сийлахь - доккхийча хIамаех доккхал дергдолча уйланца, интернационализма уйланца, национализмах, шовинизмах, шийцхьан къамал дIахордараш теркал ца дарах долча гIулакхацца машар хургбоацача уйланца, дерригача къамийн народностийн сий дергдолча уйланца хьалкхебергба парте берригa къахьегамхой.

КПСС XXIV съездо раьза хинна белгалдаьккхар, Центральни Комитета кулгалца ленински никъ парте чIоагIа чакхбоахаш, болхлой класса, къахьегамхой, дерригa советски халкъа кулгалхочун роль сийленца кхоачашъеш хилар. ДIадахача шерашка цо кхы а дуккхагIа чIоагIдаьд шийн мугIараш, чIоагIдаьд массашцара бувзамаш. Моакхаз санна, чIоагIа, шийн ленински Центральни Комитета гонахьа айхха кхотаенна, политически организаторски балха кердача опытаца йIаьхий хинна а йолаш еннай КПСС шийн съездага. Центральни Комитето тIагIертта чакхбаьхаб, белгалдаьккхар съездо, парте чухьара демократи дIахо дегIаккхувлара, партийни вахара ленински нормаш кхоачашъяра, коммунистий хьинар лакхдара тIаберзабаь никъ. Парте кулгалдара лоархIам дIахо а лакхбанза, берригача коммунистий, берригача советски наьха уйлайн гIулакхийн цхьоагIо дIахо чIоагIъелга вIаштIехьдаханза даргдац.

Съездо тIахьийхар коммунизм хьалъяра ерригача участкашка парте лу кулгал эргадоахаш тоадара, массашта юкъе беча организаторски политически балха боарам айбара, кадраш хьахоржилга, балхаш тIа дIанийсъелга, кхетаелга тоадара, коллективно кулгалделга тIадиллача гIулакха хьалхарча хIаране бехктокхамца цхьана тардара, критикен самокритикен дегIаккхувлара. Парте политика чакхйоахача лоархIаме моттиг кхоач цун юххьанцарча организацешта.

Ше кулгаллеча КПСС-о даим ларде лувц марксистско - ленински Iилма—вай замалахь эггара хьалха латта революционни Iилма, дIахо из дегIаккхувлара долла хIама а деш. Общественни вахара явленеш, цун керттера традицеш теоретически кхетаяро йиш хулийт общественни процессий лелам гаьнна хьалхагIа бIаргаго, политически нийса никъ кийчбе, гIалаташи субъективистски решенеши ца хилийта. КПСС-о тIагIертта къовсам болабаьб антикоммунизма идеологена, тайп-тайпарча буржуазнии ревизионистскии концепцешта духьала. Съездо хьалхадаьккхад, марксистско-ленински хьехам дегIаккхувлилген цунна пропаганда елген, цунна ревизи е гIертараща духьала къовсам лоаттабелга дIахо а парте идеологически балха юкъъмоттиге латташ хила дезаш хилар.

КПСС дерригача гIулакхашта ларде улл халкъа хьашташта боарам боацаш мутIахьа хилар. Партен советски халкъен хьаштий цхьоагIо хиларо эшабергбоаца низ, моллагIа а халонаш эшае хьинар лу вай обществана. Доллача хIаманчул чIоагIагIа мах бу парте халкъа шийх беннача тешама, безагIа лоархI из. Вай сийлахь-йоккха парти ма могга чIоагIъе, халкъацара, массашцара цун бувзамаш кIоаргде —иштта васкет дитад вайна В. И. Ленина. ХIаьта вай цунна тешаме а хургда.

XXIV съездо белгалдаьккхар, КПСС Центральни Комитето дунен халкъашта юкъерча дешашта чIоагIа уйла тIаахийта хилар. Цу гIулакхий лакха мах а баь, съездо массава раьза а волаш хьалаьцар ЦК Отчетни доклада тIа хьахьекха дунен арене вай парте лоаттабеча къовсама керттера лостамаш. Уж лостамаш — дунен социалистически система дIахо кхотаяри дегIаккхувлари, капитала мехкашкарча болхлой боламцарча цхьоагIони интернациональни солидарностен, марксистско - ленински ларда тIа коммунистически мугIараш кхотадара политика нийсса чакхъяхар, халкъий къаман - кортамукъален къовсам хьаллацар, империализма агрессивни политикана духьаларча, сагота хьалхашка этта дунен халкъашта юкъера проблемаш къоастаяри тайп-тайпара общественни строяш йолча пачхьалкхенашта юкъера гIулакхаш машаре дахара ленински принципа ларда тIа дегIаккхувлари духьа лоаттабеча къовсаме дегIаухача мехкий революционно - демократически партешцара, дерригача антиимпериалистически низашцара бувзамаш шердари чIоагIдари.

ЦК Отчетни доклада тIа нов. Л. И. Брежнева хьалхаяьккхар машар бахьан, дунен халкъашта юкъе цхьана гIулакхаш леладар духьа, халкъий паргIатон лоIами бахьан лоаттабеча къовсама шерра программа. Из машара конструктивни программа дунен тIарча ерригача континенташка чIоагIа дика могаеш юц.

Массава а чIоагIа раьза хинна тIайийцар партен советски халкъон КПСС XXIV съезда решенеш. Цар дика кхетаду, коммунизм хьалъяра фронте керда коталонаш яхара бола тешам болхлоша, ахархоша, интеллигенце, вай партийни, советски, профсоюзни, боахама кадраша сакхетамен тIагIерттан къахьегарах латтилга. Партийни организацей, берригача коммунистий декхар — КПСС съезда решенеш хIара советски сага дIайовзийтар, халкъа низаш парте кийчбаь ленински никъ чакхбахара оарцагIдахар.

Коммунистий дуккха миллионни эскара цIерагIа съездо болхлой, колхозхой, халкъа интеллигенци, дерригa советски халкъ тIахьийхар вай сийлахь-йоккхача Даьхен хIама тоадар духьа хьинаре творчески къахьегара.

Советски наха — шоай кхел шоаш кхолларашa, шоай ираз шоаш кхолларашa — деган айденна жоп лу хьамсарча парте тIахьехама XXIV съездо белгалъяь, коммунизм хьалъяра программа кхоачашъе шоаш кийча хиларца.

Коммунистически парте, цун Центральни Комитета кулгалца вай халкъ бIубеннен чIоагIiен ленински наькъагIа коммунизма кердача коталонашка дола.

12 апрелера «Правда» передовая.

ТХА КЪАХЬЕГАМ ХЬОНА, ДАЬХЕ!

* * *

Инициаторий дош чIоагIа хургда

Укх шера 17 апреле Ерригсоюзни коммунистически субботник дара ленински комсомола цIерагIа Московски автозавода коллективо дIайолаяь инициатива дог раьза хинна хьаллаьцар Октябрьски революце орден лелаеча «Красный молот» завода машинашъерий коллективо. Цу дийнахь тха коллективо кийчъергъя ЧАН—700 яха насосни агрегат, цементировечни агрегат, 9 МГР пхи насосдоагор дIа-юха кхахьара эша ши агрегат, пхиъ цIагIа йIовхал телаш дола яьш, фонтанни арматура цхьа комплект, 2,5 эзар сома маьха запасной оатхалаш.

Доккхий декхараш хьалхашка латт цу дийнахь кхоачашде дезаш кузнечно-прессови цеха коллективана а. Цо кийчъергъя цу дийнахь 25 тонн паковкаш, штамповкаш. Хьинаре къа а хьегаш дика толамаш доахаргда 17-ча апреле сталелитейщикаша а. Коммунистически субботник долча дийнахь 40 тонн болат лоаладергда, 20 тонн слиткаш кийчъергъя, хIаьта 110 тонн кеача болат кийчдергда.

Цу дийнахь мел даьча балхех хьадоаккха ахча завода коллективо лаьрхIад кердача пятилетка фонда юкъе дахийта.

Январь батта коммунистически субботнике хьинаре дакъа лацара вай республике мел йолча предприятей коллективаш тIахьийхай оаха. Из инициатива дог раьза хинна хьаллаьцар массане а.

Завода болхлой цIей а хинна дIаоттаргда коммунистически субботник хула 17 апрель. Коммунистически субботнике хьабоагIараштa эзашца духьал гIоргба № 2 йолча интерната, подшефни школашнара баьхна пионераш. Цига лекхаш хургъя духовой оркестр.

КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета памятни байрахаи завода цIеча байранхаи юхе латташ хургъя сийлен караул— завода динагIбола болхлой производственникаш, тха кхоанен хургйола смена—кагирхой.

Сайрийна коммунистически субботнике дакъа лоацаш хиннараштa завода культура цIагIа хургъя салаIара сайре. Цига художественни самодеятельностo концерт оттадергда, хIаьта кагирхоша халхараш деш, ашараш лекхаш безаме дIахьоргъя из сайре.

В. КОВАЛЕВ,
«Красный-молот» завода профсоюза завкома председатель.

* * *

Республика кагирхой субботнике

Тахан Нохч - ГIалгIайчен шин бIаь эзар совгIа кагирхо коммунистически субботнике дакъа лаца лаьрхIа ва. Царех цаIаш заводийн фабрикийн цехашка, буровойшка, колхозийн совхозийн кхашкен фермашкен къахьегама вахте оттаргба.

ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкоме хьаухача хоамех гуш да республика кагий нахи мехкарийн шоай субботнике дукха пайдане гIулакхаш чакхдаха лаьрIа болга. Массане норма тIеххоачаш а еш къахьегаш дIахьоргда таханара ди кагирхой ударни гIишло—карбамидии депарафинизаце установка хьалъеча болх беча кагийча нахей мехкарашц.

Комсаш кхееча: Наурски, Надтеречни, Шелковской, района боахамашкара дукхагIбола кагирхойн комсомольцашн комсий бешамашкара гаьнаш йоIаш, уж хьалъехкаш, кхылола балхаш деш хургба.

Шоай инициативагIа № 1 йолча микрорайоне комсомольски парк яра гаьнаш дIайогIа арабаргба Ленински района кагирхой. Дикача гIулакхашца белгалдаккха лаьрхIад таханара ди нефтяной института корпус хьалъеча къахьегачар а.

ХIанзалца дуккхача наха лакъа а лоацаш спортивни ловзараш вIаштIехьдаха моттиг ца хилар бахьан долаш чIоагIа халоозар Нож-Юртахоша. Тахан цар районни центре гулбенна кагирхойн мехкарийн керда стадион хьалъеча къахьегаш хургба.

Тесса йитар бахьан долаш дуккхача хана денз саг ца волаш лаьтта шоай стадион цIенъяь тоае дага ба Грознерча Октябрьски районера бараш.

Наьсарен районе кхувш йоагIача тIехьенах 11 эзар саг арабаргба предприятешка, совхозашка балхаш де. Духхьал «Электроинструмент» яхача заводе тахан къахьегама вахте отта лаьрхIад 300 къонача болхлочо. Тахан къахьегарах шоаш мел даькха ахча пятилетка фонде Iодиллa лаьрхIа ба Октябрьски революце орден лелаеча «Красный молот» завода комсомольцашн кагирхойн.

Итташ эзараш бола кагирхой хургба тахан шоай предприятеш, цар ковнаш цIендеш, тоадеш, городскойн юртийн улицаш, хозьеш, кийчъеш. Кагирхой кулгашца тахан дIайогIаргъя эзараш гаьнаш, наха къахьегача а салоIана а моттигашка хьахургъя керда скверaш, зизай клумбаш, паркаш.

Э. АХМЕДОВ.

Хьинаре къахьегаргда

Тахан вай мехкара миллионаш бола къахьегамхой арабоал коммунистически субботнике. Цу сийлен гIулакха юкъе дакъа лоацаш ба МалгIабика района колхозхойн совхозий болхлойн.

Масала, «Ингушский» совхозе тахан субботнике араваргва 600 гаргга саг. Ерригача совхозера 15 производственни объектерча къахьегамхоща дош деннад таханарча дийнахь 3700 сома маьха болх бе.

Керттерча даькъе цар лерхIбIаьстaн балхаш сихагIа дакхлахара новкъостал де а, юрт хозъе а.

— Таханара ди чIоагIа деза да тхона, — аьлар совхоза хьакхарч лелаеча ферма болхлочо Е. Чумаковас, — В. И. Ленин ваь 101 шу дизара совIат а кийчдеш, таханарча дийнахь цхьаккха а хIама ца кходе къахьегаргда оаха.

Совхоза дирекце, района кулгалхоша хьалхxe а кийчо яьй субботника эша белаш а, целаш а, кхыйола хIамаш а Iалашъяра.

Х. ГАЛАЕВ.

Де лаьрхIар кхоачашдергда

Тахан, вай мехка массе мичинге санна, деза, шийтайпара къахьегама цIей да наьсархой а. Из лакхача политически боараме чакхдаккха хьалхе а кийчо йир укхаза.

ЛаьрххIа цу гIулакха 15 саг юкъе а волаш йола районни комиссен вIашагIъехлар райисполкома председатель нов. Арапиев керте а волаш.

Дукха болх бир цу комиссе. Хоадам болаш, хIара предприяте, организаце, учреждене, совхозе тахан де деза болгал а деш мероприятей план оттайир цар, балха арабаргболча наха эша кхоачам вIаштIехьбаьккхар.

Москверча, Грознерча хьалха латтача предприятей кхайкарал хьал а лоацаш собранеш хилар массанахьа а. Из гIулакх дIадоладаьр «Электроинструмента» коллектив яр. Шоай собранешка коллективаша белгалдир шоаш дергдар.

ЛаьрххIача тайпара тахан барттайна субботнике арабаьннаб къахьегамхой. Цхьабараш шоай балха моттигашка дIаоттаргба, шоллагIбараш ковнаш, улицаш цIенъеш, гаьнаш дIайогIаш хургба (6000 га дIайогIаргья укхаза тахан). Кхашка къахьегаш хургба совхозий механизатораш.

Беррига а лаьрхIача 85700 сома маьха болх бергба тахан наьсархоша. Цул совгIа шоаш тахан даьккха 7642 сом алапи пятилетка юкъарча фонда юкъе дохийтаргда.

«Электроинструмент» завода болхлой массанел а камаьршагIа ба. Цар дерригa 20000 сом дулларгда укх кердача пятилетка фонде, трикотажникаша — 10000, мельзаводцаша — 12000.

Л. КОЛОМИЕЦ,
КПСС райкома общи отдела заведующи.

Грозненски ремонтно-механически завода механо-сборочни цеха болхлоща чIоагIа лоархIаши сий деши ва токарь Черников Федор Степановича. Цхьа смена дIаяхийтац цо шийн задани 150—180 процент кхоачаш ца еш. ХIанзалехьа дукха-хIама ца эшшаш ах шера задани кхоачашъяьй цо. Иштта къахьегаш хилар бахьан долаш цеха болхлошта юкъе эггара хьалхарчарна коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи еннай цунна.

СУРТА ТIА: болх беш ва токарь Ф. Черников.

И. ПЛИЕВА сурт.

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъергъя!

МОСКВАН ПАРТИЙНИ АКТИВА СОБРАНИ

Шоашта тIалатта гIулакхаш чIоагIа бехктокхаме а хеташ, парте белгалбаь никъ тешшаме чакхбаккха лаьрхIа а болаш баьхкар столицерча 900 эзар болча коммунистий отряда викалаш 14 апреле съездий Кремлевски Дворецe гулъеннача партийни актива собране.

Собране дакъа лаьцараша сийлен президиуме КПСС ЦК Политбюро кержар.

«КПСС XXIV съезда итогийн Московски городской партийни организаце декхарийн хьакъехьа» доклад йир КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС МГК хьалхарча секретара нов. В. В. Гришина.

КПСС XXIV съезд вай парте, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама историена юкъегIоргья сийрдача, башха-дикача оагIонех цаI санна, аьлар цо. Съездо итогаш йир дIадахача пхе шера парте баьча боккхача балха, политически никъ а практически программа а оттайир дIахорча шерашта, белгалъяьккхар коммунизм хьалъяра керда бехктокхаме этап.

Докладчика ма дарра дийцар городской партийни организаце декхараш. Промышленни производства боарам пхе шера 30 процентал кIезигагIа боацаш лакхбала безаш ба Москве. ТIакхеташ йола еррига продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах кхетийта лаьрхIад.

Къахьегамхой вахара хьал дIахо тоадара декхараш толаме кхоачашдара вай цу даькъера столица партийни, советски, боахама организацей болх тоабе, вай мел йолча резерваехи торонехи биззагIа пайда эца беза.

Парте съезде, йоахар дIахо нов. В. В. Гришина, Леонид Ильич Брежнева дас санна йоакхо еш дийцар Москвах. Цо аьлар, Москва берригана советски наха еза я вай Даьхен столица из хиларах тарра, промышленноста, культура, Iилма йоккха центр, вай сийлахь - йоккхача социалистически держава символ хиларах тарра. Москве дIахо а доккхий балхаш дергда чуIе цIенош хьалдара, моттигаш тоаяра, транспорта система эргаьккха тоаяра. Москвах хьокхаме коммунистически город яр — из дерригача советски халкъа сийлахь декхар да. Столица партийни активацIерагIа КПСС МГК хьалхарча секретара дег тIара баркал аьлар парте Центральни Комитетаи Советски правительстванеи новкъост Л. И. Брежневна Москван терко а йоакхо а ярах, цо дош делар царна, Москва белггала хьокхаме коммунистически город хилийтар духьа городской партийни организаце, столицерча берригача къахьегамхоша шоай низаши хьинари кходерг ца хиларах.

Москве деча гIишлой - монтажни балхий ерригa объем цкъан ахаззен совгIа лакхлургья нийслагIча пятилетке цул хьалхагIа дIаяхачунца нийсйича; 15 миллиард сома маьха хургъя из.

ДIахо нов. В. В. Гришина дийцар производства эффективность лакхъяра, халкъа боахама деш дола доал тоадара, халкъа образоване, керда тайпа саг хьалкхеара кадраща беча балха даькъера столица партийни организацей декхараш. ХIанз хIара партийни организаце эггара сагота-Iен лоархIамегIен дола гIулакх да белгалдаьккхар цо кердача пятилетка заданешкара хIара сага шийн къахьегама программа бIаргагургйолаш ма могга дуккхагIа хьинари инициативен гойтаргйолаш, из кхоачашъеча шийгара доагIаш дола дакъа лоацаргдолаш. КПСС XXIV съезда решенеш шерра дIайовзийтари царна пропаганда яри.

Собране къамаьлаш даьча КПСС Ленинградски райкома хьалхарча секретара Ю. И. Репникова «Серп и молот» яхача завода болат лоаладечо В. В. Клюева, кхычар хьакхайкадир КПСС XXIV съезда исторически решенеш къоабалъеш хилар, корта болаш дийцар парте белгалъяь планаш практически кхоачашъяра дешаш.

Актива собране массава раьза а волаш тIанийцар КПСС XXIV съезда решенеш чIоагIа а, ерригаш а, ма ярра а къоабалъеш а царга хьежжа кулгалдеи кхоачашъея тIаэцаш а йола резолюци. Цу тIа белгалдоаккх, Московски городской партийни организаци массаза а коммунизмана тIехьарча къовсамхой хьалхарча мугIарашка латташ хьаена хилар, массаза а КПСС денале отряд, цун Центральни Комитета нийсен тешамен чIоагIале хинна а иштта йолаш юсаш а хилар. Столицерча къахьегамхоша долла хIама дергда парте оттадаь декхар кхоачашдара.

Собране дакъа лаьцараша чIоагIа раьза хинна тIанийцар КПСС Центральни Комитетага дохьийтача моаршала: письмо.

В. И. ЛЕНИНА—КАВКАЗА КОММУНИСТАШКА

1971 шера апреле 50 шу даьннад вай баьччан Советски Союза Коммунистически парти хьаьчон Азербайджана, Грузе, Армене, Дагестана, Горски Республика (цу даькъе Нохч-ГIалгIайчен а) коммунисташка кхайкарад дича денз. Кавказа республикашка Советски Iаьдал котдалар чIоагIа дика а хеташ, В. И. Ленина дукха дика хьехамаш ду коммунисташта революцена карагIдаьнараш чIоагIдарен Кавказа халкъаш социализмага довлилга аттача даккхарен хьакъехьа.

Кавказе, къаьстта а Дагестанен Горски Республикен, революци дегIаухилга а социализм хьалъярга довлилга а чоалханеча хьалашка хилар. Цу республикай халкъаш дегIаахара капиталистически стади юкъе а юташ дайлар социализмага. Из бахьан долаш кхычахьа санна боашаш шиъ тайпара хилар цу халкъий вахара еча революционни эргалоний берригa лелам, кхы тIа а халонаш хьалхашка эттар керда вахар хьалдеча.

Ширача исторически замангара тIехьаленна кхьча Дагестанен Къилбаседа Кавказен лоамарой экономически культурни гIулакхашта тIехьабисар кхы а дукхагIа чIоагIделар империалистически граждански тIемех даьнна зуламаш бахьан долаш. Масала, Нохч-ГIалгIайчу (1937 шера доазонашка) дIадув лаьтташ 1913 шераца нийсдича 40 процент совгIа кIезигделар 1920 шера, хIаьта доахан — нийсса ахаш совгIа.

ТIема шерашка дохадир вешта а эсала хинна гидро-мелиоративни гIирсаш.

Къилбаседа Кавказа лоамарой чIоагIа тIехьабисабар культурни гIулакхашта а. 1897 шера яьча переписагIа, масала, Нохчашкахьа дийша нах 1,6 процент мара бацар, ГIалгIашкахьа — 4,2 процент. ХIаьта 1920 шерале дийша нах кIезигбелар Нохчашкахьа 0,8 процентага кхоачаш, ГIалгIашкахьа — 3 процентага кхоачаш. Циггача белгалдаккха доагIа, цу хана дийша хиннараш керттерча даькъе цу халкъий духовенствай эксплуататорски верхушкай викалаш хинна хилар.

ДIаяхача хана капиталистически отношенеш дегIаяхканза хилар бахьан долаш, Къилбаседа Кавказа лоамарой, къаьстта а нохчий, гIалгIай, балкхарой, кхыча халкъий, классови дифференциаци белгалъяьчна къаьстаяц. Кулачества эксплуататорски класс укхаза хьахила йолаеннай революци ялале хьалхагIе а денз. Цкъаза мехка центральни районашкарчул а чIоагIагIа хиннай лоамарошха болча къеча наха кулакаша еш йола эксплуатаци. Цхьабакъда, лоамарошта еш хинна кулацки эксплуатаци дынен патриархально-родовни ширача гIулакхашка гIолла йора. ХьалхагIа деза хьадоагIаш долча, масала, балхий бар, кхыдараш санна долча дикача Iаьдалех кулачествай духовенствай тIа-тIа дукхагIа пайда эцар къегIа болча шоай гаргарча наха эксплуатаци яран шоай хIама тоадаран. Загата йоахаш хинна хIамаш къеча наха дIаекъа гулъю яхаш дар хабарагIа. Ма дарра аьлча нахагара йоахаш хинна уж хIамаш а бусабла дын духовенство йIаьхий ярга а къахьегамхошта юкъера цун экономически политически влияни чIоагIъярга а йодар.

Къилбаседа Кавказе дахача дукхача халкъий, цу даькъе нохчий а гIалгIай а, общественни вахаререн бытерен реакционни гIулакхаш — тайпашта юкъера сулаш («кхелаш»), боккхагIчар институт («тайпан воккхагIа») революци яьнначул тIехьагIа а шоай тайпара къестаде гIертар юрташкарча вахара дукха зешаш, советски законодательство, пачхьалкхени общественни организацеш теркал а ца еш. Хьалха белггалара влияни еш хиннад бахэ нах сословешта бекъалуш хиларо, тайпашта юкъерча къовсамаша, вIаши гадахаро, цхьа лехаро. Цу дерригача хIамаша къахьегача лоамарой сакхетам баьдберзабаь хиннаб, халагIа хилийтал кулачество политически гIулакхашта хийраяккха, социализм хьалъе.

Нагахьа санна вай мехка центральни районашка юрта социалистически революци дегIаккувлареи кIоаргъярен гIулакха болхлой классо кулгалдеш йола къеча наьха комитеташ боккхача лоархIаме хиннаьде, Горски Республике Комбедаш вIашагIйийхкаяц. Цхьан оагIорахьара цун маIан фуд аьлча, эггара хьалха из да, ерригача Советски Республике Комбедаш вIашагIъехкаш лаьттача хана Къилбаседа Кавказа дукхха территореш кIайгвардейцашен кхыча контрреволюционни низашен дIалийца хинна хилар. Цхьабакъда, Советски Iаьдал юхаоттадаьчул тIехьагIа а йийхкаяц уж вIашагIа цу республикашка. Укхаза къе нах дика вIаштIехьбахаиза, дешаиза, кулачества, духовенства, кхыча эксплуататорски элементий влияне кIал хиннаб. Юрташкарча къеча наха кIезига кхетадаьд шоай хьашташ шоай къаман верхушка хьашташта духьала хилар. Цунца кхетаде дезаш да, укхаза еш йола аграрни эргалонаш мехка центральни районашка санна деррагIа чакхбоахаш цхьа никъ болаш ца хинна хилар а. Советски Iаьдал этта дукхха шераш даьнначул тIехьагIа а Къилбаседа Кавказа дукххача районашка, цу даькъе Нохч-ГIалгIайчу а, частни доладахье хиннай лаьттанна, доккхаэцаш хиннад лаьтта.

Кавказа республикашка социалистически революци дегIаахара даькъера уж а кхийола а башхалонаш теркал а еш, В. И. Ленина гIордаьнача ший письмо тIа белгалдоаккх, керда вахар хьалдеча коммунисташа говзагIа, сабарагIа йола тактика лелаяннаа ярг ца хилар. «Ахархой хьал юххьанца деза тоаде хьажа а электрификаци яра. Лаьтташта хий тIадоаладара доккхий балхаш дIадоладе а деза, — яхаш хьийхад В. И. Ленина. — Хий тIадоаладелга эггара чIоагIагIа эшаш а край эргайоаккхаргйолаш а, юхадийъергйолаш, ширдаьннараш каша дохийтаргдолаш, социализмага довлилга сихдергдолаш гIулакх да» (В. И. Ленин. Соч. бизза гуллам. т. 43, оагI. 200).

Горски Республикай Кавказа кхыча районийн партийни советски органаша баьчча хьехам кхоачаш а беш, боккха организационно-политически болх боаржабаьб лоаман наьха боахам юха меттаоттабаран ахархой вахара хьал тоадаран.

Советски мехкарча кхыча халкъаша доккха новкъостал а деш, Горски Республикан Кавказа кхыча республикайн территореш тIа доккхий гидро-мелиоративни балхаш дIадоладир. Цо йиш хилийтар 200 эзар дистан хиллал дола лаьтташ Iаьржа ухача хишка ца дохийташ лораде. 1924 шера деця дукхха а дукхагIа дIадоладу гидро-мелиоративни балхаш. 1924 шера Нохчий автономни областа территоре тIа чакх а даьккха болх бе доладалийтар 20 эзар дистан хиллал долча оахача лаьтташта хий тIадоаладен йоккхача юрта — ГIойтIа баха нах хица Iалашбен йиш хилийта дола Гойтински канал. 1925 — 1927 шерашка 40 эзар дистан совгIа долча лаьтта хий диллад Черсашкахьа, Къилбаседа ХIирашкахьарча Дигорски арарча 40 эзар дистан долча лаьтташта хий тIадоаладаьд, тIа а доаладаь. Хий дехка доладаьд Нохчий автономни областа Шаьла района шаьрача арарча лаьтташта, чура цIендаьд 35 верст дIаьха Наьсар-Кертен канал, кхыдола балхаш даьд.

Горски Республика территоре тIа даь гидро-мелиоративни балхаш доккхий хилар хьахьокх паргa дIаяхийтача капитальни вложеней боарамаша. 1922 — 1923 шерашка хиннача 102.406 сомагара 1926 —1927 шерашка 1.451.932 сомага кхоачаш лакхъеннай уж.

Цхьабакъда, эггара боккхагIбола гIирс бар Нохч-ГIалгIайчен, Къилбаседа-ХIирий, Черсий-Балкхарой дIадувча лаьттай 23.325 гектара тIа хий цехка йиш хилийтан 178.423 гектар долча лаьтташта хий тIадоаладаьи дола 331 километр дIаьхха Алхан-Чуртски канал.

Советски пачхьалкхено, Къилбаседа Кавказа лоаман халкъий экономикей культурей хьалха яккхийна ярг ца хилар теркал а деш дукхагIа льготаш луш йола политика уттайора царна; моттигерча бюджеташка дукха ахча дIатацеш хьежадора. Из бахьан долаш укхаза хIара сага сих лоархIаш боахами культурен дегIаккувларга шозза хIана, ахийтацар аьнна дукхагIа дIаухийтар ахча мехкахы районашка ужжамо долча гIулакхашка ухийташ хинначул.

Лоаман юрташка боахама сихача темпех йора материально-технически кийчо. Нагахьа санна революци ялалехьа лоамарой юрта боахаме лаьттанна обработка еш хиннараш эсала, ширача ханара кечалаш хиннаяле, 1926 шерале юрта боахаме болх беш яр 181.650 юртбоахама машени толашагIа йола кечалаши. Укх тIехьарча хана сихха лакхлу лоамарой машенашца Iалашбара темпаш. 1927—1928 шера 592 эзар сома маьха юртбоахама машенаши кечалаши яьккар укхаза, 1928—1929 шерашка — 1.680 эзар сома, 1929 — 1930 шерашка 2.331 эзар сома маьха.

Къилбаседа Кавказа халкъаш дегIаахара чоалхане хьалаш теркал а деш, В. И. Ленина Кавказа коммунисташта хьалхадаьхад: «вай тактика ше ма ярра чакхъяха ца а гIерташ, уйла а еш кувца из бокъонца долча хьалий башхалонашка хьежжа... ШортигагIа, сабарегIа, хадданза социализмага ахар—из да РСФСР-ерчул башхагIа долаш Кавказа республикашка де йиш яр а дангза даргдоацар а» (В. И. Ленин, Соч. бизза гуллам, т. 43, оагI. 198—199). Баьчча уж идеяш ларде а лувцаш, Кавказа республикай, къаьстта а Къилбаседа Кавказа лоаман халкъий, партийни советски органаша данза даргдоацар даьд юрта боахама массе метте коллективизаци йолаяра лаьрхха кIоарггеи кийчо яра. Мехка центральни районашкарчул сабарагIеи шорттигагIен яьй Къилбаседа Кавказа лоаман халкъий экономикана, культурана, быта социалистически эргалонаш. Укхаза, мехка кхыча районашкарчул, дикка дукхагIа йIаьхъеннай ахархой юххьанцара кооперативни объединенеш. Мехкарча хьалха латтача ялаташ дувча районашкарчул 6—8 шу тIехьагIа хиннад укхаза юрта боахама массе метте коллективизаци елгеи класс санна кулачество дIайоаяхилгеи. Колхозаш йохкача хана укхаза цкъаза цхьадола шира гIулакхаш теркалданза ца доалаш моттигаш а хиннай. Нохч-ГIалгIайчен а хIаьта иштта Къилбаседа Кавказа кхыча областийн республикайн а цхьайолча районашка колхозаш яхка йолаеннача хьалхарча юхьиге, территориальни принципагIа ца а ехкаш, тайпаш теркал а деш йийхкай колхозаш. Цхьайола башхалонаш хиннай лоаман колхозашка къахьегам вIаштIехьбаккхарен доходаш екъарен даькъе а.

Цу доллача хIамаша, бухсоцача кхьчача, лоаман ахархошта атто еннай керда социалистически вахара образ тIаэца, социализми коммунизми хьалъеча хьинаре дакъа лаца. Социализм хьалъеча юкъагIа лоаман ахархоех кIезиг-кIезига доалаш дIадаьннад ширача замах юхелиса реакционни гIулакхаш, хьалха латтача социалистически культурана дегIала бигаб уж, хIаьта тахан кхыча халкъашта нийсса бокъонаш а йолаш коммунистически общество хьалъеш доакх Кавказа лоаман халкъаш.

Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша, дукххача къамех лаьттача сийлахь-боккхача советски дезала членаш шоаш хиларах тарра, баркал оал шоаш керда вахар хьалдара наькъа тIа баьхача сийлахь-воккхача Ленина, Коммунистически партена, уж кийча ба экономикей культурей дIахо дегIайоалаяра КПСС XXIV-ча съезда яь решенеш кхоачашъе.

К. ЕФАНОВ,
доцент, Нохч-ГIалгIай пединститута КПСС историе кафедра заведующи.

ЛЕНИНИЗМА СИЙЛАХЬ-БОККХА ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ НИЗ

Советски Союза Коммунистически парте XXIV съезд дерригача дуненна лоархIаме событи я. Ерригача континенташкарча халкъий уйла дизза ча итт дийнахь вийтта миллисини советски коммунистий эскаро викалаш баь бахкийтараша КПСС пхе шерарча гIулакхий итогаш йийцача а дIахорча шераштa парте политически никъи социально-экономически программей кийчъяьча а съездаш хулча Кремлевски Двореца тIайийрза яр. Дунен общественноста хьашти уйлен съездаца. Хиларо кхы цIаьхха а къаьгта бакъъяь хьахьеккхар хIанз дунен историe социализми коммунизми юкъе йоацаш дегIаахa йиш ца хилара, социалистически мехкаши цар коммунистически партеши, вай социалистически пачхьалкхе, вай ленински парти исторически процессе, дунен событешка боккхачеи тIа-тIа дукхагIа лакхлуш болчеи лоархIаме хилар а бакъ факт.

Из яр ший мехка болхлой класс эггара хьалха коталон пролетарски революцега кхоачаяьча а хIаьта хIанз бIубенна коммунистически кхоаненга бода никъ буллаш йолча а парте съезд. Из яр вай замалахь эггара низ болашагIа йолча цхьан державана доал деча парте съезд. Из яр дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама отрядех цаI йолчеи кхыча вежарашха йолча партешца марксизмана-ленинизмана, пролетарски интернационализмана чIоаггIа тешаме хиларца ювзаенна йолчен парте съезд.

Съездо, КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева белгалдаьккхача тайпара, даим екар «социализма дерригача мехкашцара, дерригача дунен коммунистащцара, империализмана духьаларча берригача къовсамхошцара йIайха большевистски интернациональни солидарность». Съезд дунен халкъашта юкъе бокка лоархIам болаш хилара дола къаьгга тешал дар цун балха юкъе дакъа лоацаш дунен 91 мехкарча коммунистически болхлойи партей, къаман демократически аьрдехьарча социалистически партей 102 делегаци хинна хилар. Дунен революционни, кортамукъален низий селлара сийлахь-йоккха форум историе чухь хIанзалца цIаккха гулъеннаяц. Съезда балха юкъе шоашкахьара доккха дакъа лаьцар цу партей викалаша. Чулоацам болаш кIоарген цар даьча къамаьлаша кхы а къаьгагIа хьадийллар дунен тIа латтача революционни къовсамий сурт. Цар хоза лешаш дийцар вай партех, советски халкъах, белгалъяьхар дунен халкъашта юкъера къахьегамхой, пролетарски интернационализма солидарность.

Доазол дехьарча доттагIашен вежарашен даьча къамаьлашка ладувгIача хана советски коммунисташта кердача низаца ходелар дуне эргадаккха дезаш болча, сийлахь-боккхача интернациональни боламах дIакъастаргдоаца керттера дакъа шоаш хилар. Советий Мехка коммунисташа лаккха мах бу болхлой класса, берригача къахьегамхой овлангара хьашташ бахьан долаш къовсам лоаттабеча доазол дехьарча вай классага гIолларча вежарий къонахчала.

Съезде КПСС Центральни Комитето, ерригача вай парте дунен пролетарната хьалхашка, лаьттан тIарча берригача къахьегамхошта хьалхашка отчет елар юкъарча гIулакха дудьа шоаш лоаттабеча къавсамах. Из-м иштта хила дезаш а да: КПСС-а дагардар вай къамани интернациональнии декхараш цаIаш а къастаргдоацаш а хилар да. Съезд йолча деношка советски коммуниста цIаьхха а шоай дог тешадир, доазол дехьарча вежарашха йолча партей викалаша дунен коммунистически боламера КПСС ленински никъ, цун принципиальни гIулакхаш чIоагIа къоабалдеш хиларах.

Съезде яьча КПСС ЦК Отчетни доклада тIа кIоарггеи принципиальнии мах бир дIадахача шерашка дунен хьалаш дегIаахара итогий. Дунен халкъашта юкъе дегIаахара лаькъе уж дар доккхий социально-экономически хувцамаш хинна шераш, машара, паргIатон, прогресса низаштен Iазапа, реакце, агрессе низаштен юкъе лира къовсам лаьтта шераш. ДIаяхача юкъагIа Советски Союзо, кхыча социалистически мехкаша доккха дакъа лаьцад халкъий машари кхерамзлен бахьан долаш лоаттабеча къовсама юкъе. Дунен халкъашта юкъера вай Даьхен позицеш кхы а дукхагIа тешаме хиннай, лакхбеннаб хIанз ткъаь пхиъ шу дизача дунен социализма система лоархIам.

Опыто дог теша а деш хьахьокх, дунен социалистически система хьахиларон чIоагIъяларон общественни процесс чIоагIа сихъянь хилар, социалистически общественни строй сийлахь-боккха вахара низ болаш хилар. Вай мехкий халкъий социальни строй цаI хиларо, цар овлангара хьашташ цхьатара хиларо йиш хулийт дунен социалистически система дегIаахарен чIоагIъяларен гIулакх лоарзагIа ца доалаш дIахьалхашкахьа кхачьа. Социализма мехкий вежарий цхьоагIо, — из эггара чIоагIагIа йола духьале я къахьегамхошта карагIдаьннараш буха хецеи цхьаккха доацача дахен гIертача низий наькъа тIа. Цу цхьан ханна опыто шаьра хьахьокх социалистически обществе марксистско-ленински парте кулгалдара лоархIам дими чIоагIбанза, партийни кулгалдара формаши методаши эргайоахаш тоанза, саггота хьалхашка этта социализм дегIаахара проблемаш къестаярца, творчески марксистско-ленински никъ лелабанза барг ца хилар. Кердача низаца бакъдеш да социализм толаме хьалъяра социализм хьалъяра юкъара закономерносташ ларде лувцанза а хIара мехка хаьдда башхалонаш теркалъянза а ярг ца хиларах йола ленински положенеш нийса хилар. КПСС XXIV съездо белгалдаьккхар, дунен социализма система низ дIахо айбара ма могга новкъостал делгах вай парте ший интернациональни декхар лаьрхIа а лоархIаш а хилар.

ДIахо чIоагIлуши кIоарглуши я пай замалахьарча керттерча кхаь революционни низа — социализма, дунен халкъашта юкъерча болхлой болама, халкъий къаман-кортамукъален къовсама — сийлахь-йоккха барт-цхьоагIо. Событей юкъарча леламо бакъду, историe лелам шийна пайдана йолча оагIорахьа лостабе империализм гIертилгах хIама хург ца хилар. Цхьабакъда, моттиг хила йиш йолаш яц сатийна Iеран юстара латтаран. Капиталистически Iазапа духьаларча къовсамхошта духьала латт тIеххьара, цхьабакъда, хIанзалца мел хиннараштa юкъе эггара низ болашагIа йола эксплуататорски система.

Тахан, селхан а санна, тохкамех чакхйийннача революционни низий деналерча авангарда роль кхоачашъю дунен халкъашта юкъерча болхлой боламо — монополей Iаьдала керттерчен низ болашагIа йолчеи моастагIчо. Империализмана тIа-тIа чIоагIагIа низ бу къаман-кортамукъален къовсама юкъера хьалхийнача

(Йистедоалар 3-ча оагIо тIа).

Укх пятилетка хьалхарча шера къаьстта дика къахьег Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза коа тIара оалхазараш леладераша. Хьалхарча квартале планал совгIа итташ эзараш фуаш дехкад коа тIара оалхазараш леладераша Поздняков Андрея, Кучуркина Евдокияс. ХIанз цар лелаю 5705 котам.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа): коа тIарча оалхазарий ферма заведующи Измайлов Муса, Поздняков Андрей, Кучуркина Евдокия.

С. Хакиева сурт.

СССР ОБОРОНА МИНИСТРА ПРИКАЗ

1971 шера 13 апрель. № 71.
г. Москва.

ГIулакх дара оттаяь ха яьккха баьнна тIема гIулакх дераш 1971 ш. мае—июне СССР Герзашцарча Низашкара дIабахара хьакъехьа а гражданаш бокъонца дола тIема гIулакх де аргIанна тIахьехара хьакъехьа а.

«Массава а тIема гIулакх де декхаръйла хиларах» долча СССР законага хьежжа приказ лу:

1. Бокъонца дола тIема гIулакх дара ханаш 1971 шера 1 июль хьатIакхоачаш чакхйоалаш бола тIема гIулакх дераш 1971 шера мае—июне Советски Эскара, ТIема-Форда Флота, доазон тIарчен чухьарчен бIун мугIарашкара дIа а баьха, запасе бахийта.

2. ТIема гIулакх дераш укх приказа хьалхарча пунктага хьежжа запасе бохийташ хиларна дувзаденна Советски Эскаре, ТIема-Форда Флоте, доазон тIарчен чурчен бIунца бокъонца дола тIема гIулакх де тIахьехалба тIахьехача денга кхоачаш 18 шу диза, тIехьехара ха тIехьаяккхара бокъо йоацаш бола гражданаш а хIаьта иштта тIехьаьяха хинна тIахьехара ханаш чакхъьнна, тIахьехара ханаш йоккхагIа йолаш бола гражданаш а.

3. Приказ дIаккхайкадолда ерригача роташке, батареяшка, эскадрильяшка, кемаш тIа.

СССР оборона министр Советски Союза Маршал **А. ГРЕЧКО.**

ДАЬХЕННА-КЪАХЬЕГАМА СОВГIАТАШ

Грознерча бытови гIулакхаш деча предприятешта юкъе эггара йоккхагIа я индивидуальни барзкъаш тега фабрика. Шера 1,5 миллион сома маьха бытови гIулакхаш ду фабрика коллективо республикерча къахьегамхошта.

1961—1966 шерашца нийсдича шозза совгIа алсамлаьннад бархIлагIча пятилетке республике бахача наха гIулаккхаш делга. Масала, 1966 шера 52 эзар заказ кхоачашдаьдале 1970 шера 106 эзар совгIа даьд уж. Первомайски улицагIара ателье, Победа проспектера Молай ШIа санна йола керда предприятеш болх бе йолаялийтарагIа, кердача оборудованеца производстваш эргаяхарагIа вIаштIехьдаьннад из.

Парте XXIV съезда сийна доккхий социалистически декхараш тIаийцадар тха коллективо. Ерригача ательешта юкъе яьржача яхье квартальни план ханал 16 ди хьалха кхоачаш а еш хьалхара моттиг яьккхар № 8 йолча ателье коллективо. ХIаьта тIаийца декхараш ханал хьалха кхоачашдир №№ 2, 5, 10, 19, 22 йолча, иштта кхыча ательеша.

Арахеца продукци геттара дика хиларагIа белгалъяьнна я нов. Непротас керте латта № 19 йолча ателье коллектив. Укхаза болх беш я барттайна коллектив. Фабрике эггара хьалха цар караерзайир ханна йола типовой нормаш. Цхьаккха а саг вац цу коллективе нормаш кхоачаш ца еш.

Профсоюза цехови Комитета председатела Арутюнянц Арана дика вIаштIехьдоаккх вIаший яхье яьнна ательерча кхаь бригада беча балха итогаш елга. Барзкъаш дика тегарца города а иштта ерригача республика а къахьегамхошта хьалхашка доккха сий даьннад цу коллектива. Йиллача хана барзкъаш даь дахар, дика хьадар: — иштта да цо яаха дем дола гIулакх.

Съезда болх чакхбаьннача деношка чIоагIа дог гIоздаьнна, къахьег фабрика дукхагIйолча ательеша.

И. КУЛЯБЯКИНА,
индивидуальни барзкъаш тегача фабрика планови отдела начальник.

ФОНДАШТА ПЕРЕОЦЕНКА ЯРА ДЕШАШТА ЙОЛА СОВЕЩАНИ

1972 шера 1 январера дIалоархIаш хозрасчетни предприятейи организацейи керттерча фондашта переоценка яра кийчо ярен переоценка чакхъяккхарен дешашта шин дийнахь совещани хилар къахьегамхой депутатий районни, городской Советий исполкомий кулгалдеча болхлойи пачхьалкхен статистически болхлойи. Цу лоархIамеча балха маIан — керттера производственни фондаш бокъонца меллай а цар структура мишта я хар. Цу даннеех пайда эцаргба Iилма-технически прогресса темпаш дIахо сихъяра а СССР халкъа боахам дегIабоалабара пхе шера планах йолча КПСС XXIV съезда Директивашка хьежжа производствана планировани экономически стимулировани яра система эргаяьккха тоаяра а мероприятеш кийчъеча.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМАШТА ЙОЛЧА ГОРОДСКОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ СОСТАВ ЧIОАГIЪЯРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

«Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районни, городской, поселкови, аульни, станични, юртий Советашка деча хоржамий хьакъехьарча Положене» 34-чен, 35-чен статьяшка хьежжа къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совете деча хоржамашта йола городской хоржамий комисси чIоагIйойла общественни организацейи къахьегамхой коллективайи е викалаш юкъе а болаш:

Городской хоржамий комиссе председатель **Ведерников** Николай Иванович — В. И. Ленина цIерагIча Къахьегама Цеча Байракха орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлошкара, инженерно-технически балхаш дерашкара, гIулакхерча нахагара.

Городской хоржамий комиссе председатела заместитель **Асхабалиев** Ахьмад Асхабалиевич — Грозненски городской коммунистически организацегара.

Городской хоржамий комиссе секретарь **Усанова** Мария Петровна — Грозненски мехкдаьтта Iилма-тохкама института болхлошкара, инженерно-технически балхаш дерашкара, гIулакхерча нахагара.

Городской хоржамий комиссе членаш:

Бурлаков Виктор Федорович — Грозненски химически комбината болхлошкара, инженерно-технически балхаш дерашкара, гIулакхерча нахагара;

Евлоева Орций Хьава — Грозненски хIамаш тегача производствай объединене болхлошкара, инженерно-технически балхаш дерашкара, гIулакхерча нахагара;

Каворков Александр Эммануилович — «Главнефтеснаба» Грозненски районни мехкдаьтта проводий управлене мехкдаьтта хьаувзача станце болхлошкара, инженерно-технически балхаш дерашкара, гIулакхерча нахагара;

Кизилова Любовь Павловна — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Грозненски городской организацегара;

Кузнецов Николай Прокофьевич — Старогрозненски бурувтохара балхий управлене болхлошкара, инженерно-технически балхаш дерашкара, гIулакхерча нахагара;

Магомадов Махьмада СаIид — Старопромысловски районни коммунистически организацегара;

Полторацкий Феликс Иосифович — Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа Грозненски локомотивни депо болхлошкара, инженерно-технически балхаш дерашкара, гIулакхерча нахагара;

Тутаева Идрися Изабелла — город Грозне 1-ча городской больница болхлой коллективагара.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный.
1971 шера 13 январь.

СЪЕЗДА МАТЕРИАЛАШ ДIАЙОВЗИЙТ

КПСС XXIV съезда материалаш шерра дIайовзийташ латт Гудермесски районе. Парторганизацей секретарашца семинар яьчул тIехьагIа бIаьш бола политинформатораш, агитатораш, лектораш хьожабаьб района производственни участкашка КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева докладахи съезда материалехи беседаш, читкаш, лекцеш еша.

Из лекхар кхоачашдара пропагандисташта долча гIонна укх деношка КПСС Гудермесски горкоме «Производства эффективность лакхъелга — коммунизм хьалъяра юкъметтера проблема я» яха Iилма-теоретически конференци йир. Цига доклад йир хIанз хьалъеш йолча синтетически каучука завода директора П. В. Тищенкос, рефераташ кийчъяьяр локомотивни депо пропагандиста А. Погорелова, ПМК-6 пропагандиста К. Ладысева, кхычар.

Юртара юрта йодаш лела укхаза хIанз КПСС XXIV съезда материалашта пропаганда яра кийчъяь агитпоезд а. Царца ва говза ши лектор ни. Гебертуеви, Гамбулатови. ХIанзле «Дружба», «Новогрозненский» совхозий, «40 лет Октября» яхача колхоза къахьегамхой болча хиннай агитпоезда коллектив.

* * *

Эзарнел совгIа агитатор, 500 политинформатор, ши эзар гаргга лектор ва укх деношка Заводский района предприятешка, учрежденешка КПСС XXIV съезда материалаш дIайовзийташ. Цар болх кхетамца вIаштIехьбаккхара хоадамболла организаторски болх чакхбаьккхаб КПСС Заводской райкоме. Юххьанцарча партийни организацей секретарашца семинар яьй съезда материалаш къахьегамхошта дIайовзийтара данза даргдоацача гIулакхех лаьца. Цул тIехьагIа района беррига пропагандисташ а гулбаьбар укхаза. Уж дагабаьлар советски коммунистий форуме тIаийцача документий чулоацам бизза наха дIабовзийтара пайда эца безача идеологически балха дикагIйолча формаехи методехи.

Селхан агитпунктий заведующеш вIашагIкхийттабар райкоме. Шоай участкашка коашка а ухаш КПСС XXIV съезда материалаш дIайовзийтара декхарийла бир агитатораш.

Шоай болх эргабаккха а программа шеръе а йийзай политпроса ерригача сета болхлой а. КIирагIа цкъазза КПСС XXIV съезде КПСС ЦК Генеральни секретара яь доклад Iомаеш хургба политически дешара школашка дешаш бераш. Белгалде доагIа эггара хьалха доклада шоллагIча даькъах занятеш ергхилар.

* * *

Укх деношка беррига шоай идеологически болх КПСС XXIV съезда материалаш дIайовзийтара тIаберзабаьб Грозненски района идеологически болхлоша. Цу гIулакха лаьрхIа инструктивни семинараш яьй партийни организацей секретарашца, агитаторашца, политинформаторашца. Эзарнел совгIа саг ва хIанз района колхозашка, совхозашка, кхыча предприятешка КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева яь доклад дIайовзийташ.

Денна района боахамашка ух цу гIулакха вIашагIъелла агитпоезди автоклуби. Съезда материалашта гойтара агитаце формашца пропаганда е болабеннаб укхаза.

Съезда материалаш дIайовзийтача хьинаре дакъа лоацачарех ба агитатораш «Горячеисточненский» совхозера шофер Г. Р. Тимченко, клуба заведующи У. Нутаев, механизатор К. Джабраилов, кхыбараш.

А. ИВАНОВ.

(ДІахододар. Долалур 2-чу агІо тІа).

низаша, эггара хьалха Азеи Африкаи къонача шоай лоІамеча паччахьалкхеннй оагІонгахьара. Дукхача мехкашка къамаш мукъадахар духьа лоаттабу къовсам практически эксплуататорски строя лардашта шоашта духьалара къовсам а хинна дІаотташ латт. Кортамукъале бахьан дІахо а къонахчал долаш шоай къовсам лоаттабу хІанз а колониальни дукъа кІал Іазап озаш доахкача жеккий патриоташа.

Империализмана духьала лоаттабеча къовсаме толам балга дукхача хьале антиимпериалистически низаш а эггара хьалха дунен халкъашта юкъера берригa коммунистически болам а кхотабалара тийша да. ДІадахача пхе шера КПСС-о, вежарашха йолча кхыча партеша кІезига къахьийтадац коммунистически мугІарий из кхотадалар, цар цхьоагІо чІоагІъяра. Коммунистий дунен халкъашта юкъера цхьоагІо чІоагІъярен дерригача антиимпериалистически низий консолидацеи новкъа гІолла дІахьалхашкахьа баькха боккха гІа хилар 1969 шерарча коммунистически болхлойн партей Московски совещацех. Коммунистически болам кхотабара Іалаьмате боккха лоархІам болаш яр бокъонца дерригача дунено а дакъа лоацаш В. И. Ленин ваь бІаь шу дизар дездарах.

Советски Союза коммунисташ лаккха мах бу ве..рашха йолча партеша беча боккхача балха. Вай парти массаза а ухаргъя царца цхьана айххача боевой мугІаре а этта. «Ший интернациональни декхар кхета а деш, — йоахар нов. Л. И. Брежнева яьча КПСС ЦК Отчетни доклада тІа, — Советски Союза коммунистически парте дунен халкъашта юкъерча гІулакхашка дІахо а чакхбоахаргба дерригдунен антиимпериалистически къовсам дІахо чІоагІбара, цунна юкъе дакъа мел лоацарий боевой цхьоагІо чІоагІъяра новкъостал деш бола никъ». Съездо белгалдаьккхар, дІахо а коммунистически болам кхотабар духьа, берригача антиимпериалистически къовсамера цун лоархІам лакхбар духьа лоарагІа ца доалаш къовсам лоаттабанза, марксизма - ленинизма ларда тІа цун идейни цхьоагІо кхы а дукхагІа чІоагІъелга вІаштІехьдаханза дарг ца хилар.

КПСС ЦК Отчетни доклада тІа, съезде даьча къамаьлашка кІоаргга анализ йир хІанзарча капитализмана. Хьалхадаьккхар, белггала аьлча, дунен тІарча кердача хьалашца таръяла гІерташ из хилар. Цхьабакъда, из ший метте йисара маІан дац цун. Капитализма юкъара кризис дІахо кІоарглуш латт.

Ткъаь пхиъ шу совгІа ха яьннай хІанз адамаш дунен тІема кІалхардаьха. Советски мехко доккха дакъа лаьцад халкъашта карагІдаьннача цу исторически хІамаина юкъе. Цхьабакъда, агрессеи милитаризмаи низаш хІана а зулам дулургдоацача даьхадац. Укх тІеххьарча пхе шерарча империализма арахьарча политика керда хьахьекхар цун реакционни, агрессивни маІан хувцалуш ца хилар. Американски империализмо бакъду эксплуатацеи Іазапеи дунен халкъашта юкъерча система ший тайпарча гарантеи из лораечуни роль кхоачашъе гІерташ ша хилар. ТІемеи агрессеи низаш да кхыча империалистически мехкашка а.

Социализма мехкий кхыча вежарашха йолча партешцеи правительстващеи цхьана КПСС ЦК-аси СССР правительстваи шоай де йиш йолаш мел дола хІама ду социализми коммунизми хьалъеча маьрша хьалаш Іалашдара, агрессивни империалистически низий гІулакхаш хьагучадахараи юкъагІдахараи.

КПСС XXIV съездо цІаькха а лоадам болаш бакъйир вай парте, дерригача советски халкъа турпалча вьетнамски халкъацара а цун деналеча авангардацара — Вьетнама къахьегамхой Партецара а, Къулбехьен Вьетнама, Лаоса, Камбоджа къонахчал долча патриоташцара — США империализмана духьаларча майрача къовсамхоцара солидарпость. «Советски халкъо, социализма кхыча мехкий халкъаша, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болам'о, дерригача прогрессивни низаша хадданза хьаллоаттадаро кхы тІа а чІоагІденна паргІато езача Индокитая халкъий денали къонахчали, — йоах съезда Кхайкарал тІа, — моастагІчунца лоаттабеча къовсаме уж котдаргхиларах бола тешам ба».

Съездо хоадамболлаш бехке йир США империалисташа хьал а кхоабаш, Іарбий халкъашта духьала Израило лоаттаю империалистически агресси. Цо хьакхайкайир израильски агрессех хьахиннараш дІадахар духьа, паргІатон, лоІама, социальни нийсхон идеалаш котъяхар духьа Іарбий халкъаша къонахчал долаш лоаттабеча къовсамцара советски наьха солидарность.

Империализма агрессивни политикана Советски Союзо духьалъоттаю, белгалдоахар КПСС XXIV съезде, машар хьинаре лорабарен дунен халкъашта юкъера кхерамзле чІоагІъярен политика. КПСС ЦК Отчетни доклада тІа йоах:

«Цхьаннегара а территореш хьаехаш хІама дац вай, цхьаннена а кхерам тІатессаши цхьаннех а лата кийчденнеи дац вай, дерригa халкъаш паргІатеи шоай лоІамеи дегІаахара тІехьа латт вай. Цхьабакъда, ультиматумийи низеи меттала вайца къамаьл де а ма гІорталва цхьаккха а. Хиланза дарг мел доаца хІама — машара темаше политика а, тІема низ а, советски халкъ кхотадалар а — вайга долаш да арахьара тІабоагІача моллагІча кхерамах вай доазонаш лораделга Іалашдара а социализмана карагІдаьннараш лорадара а».

Укх деношка дерригача дунено дувц нов. Л. И. Брежнева яьча ЦК Отчетни доклада тІа вІаштІехьдаьха империализма агрессивни политикана духьаларча, машара, халкъий кхерамзленна, социальни прогресса тІехьарча къоасама керттера лостамаш. КПСС-о тІахьех социализма вежарашха долча мехкашца, машар безача кхыча паччахьалкхенашца цхьана Къулба -Малхбоалеи Азеи Гаргарча Малхбоалереи тІема кхуврчаш дІалаха гІертара, агрессе моллагІа акташ цу сахьаге юхатохара, къовсам тІа дола дешаш къоастадеча хана низ юкъе ца баккхареи из юкъа боаккхаргбола кхерам ца хилийтареи хьакъехьа барт вІаштІехьбаккхара Европе дунен шоллагІча тІема итогаш сацца бакъъяь тІазпаргара дІахо дахара, коллективни кхерамзле Іалашъяра дансза дарг мел доацар дара. Ядерни, химически, бактериологически герз дехкаш дола договораш дара, ядерни герза деш дола дерригa тохкамаш соцаделга вІаштІехьдаккха гІертара, ядерни йоаца зонаш хьае новкъостал дара. Массане а ядерни гера дІадаккхараи цу гІулакха ядерни пхе держава конференци гулъяраи тІехьа латт Советски Союз. КПСС-о тІахьех гера Іоаделга дІадаккхар духьа лоаттабу къовсам чІоагІбара, кхыча мехкий тІема базаш дІайоахилга вІаштІехьдаккха гІертара, дага а доацаш тІом хилара бахьанаш кІезигдара, тІема гІулакхашка дІаухийтар кІезигдара хьакъехьа барт вІаштІехьбаккхара. Вай партеиа хетачох, шоаш ма ярра кхоачашъянза яргъяц юкъейиса колониальни режимаш дІаяхара хьакъехьа ООН-о яь решенеш. Кхыча паччахьалкхенашца цхьана леладу шинна а оагІонна гІойле йолаш дола гІулакхаш кІоаргдеше кийча хилар дІа а кхайкалеш, СССР кийча я Іалама среда цІеиа лоаттаяр, Іалама ресурсаш караерзаяр, кхыяраш санна йола проблемаш къестаяра даькъе царца цхьана гІулакхаш леладе.

Уж предложенеш машара программа я йоах дунен прогрессивни общественноста викалаша, халкъий кхерамзлен хьашташа дунен халкъашта юкъера кхоххам кІаьдбара гІулакхашна деза долаш мел бараша. Теркам тІеозара боккха низ болаш из программа хилар харцде йиш йолаш бац кхыметтел буржуазни пропагандисташ а.

Іилманца бакъбаьча дог урувттален болча политически наькъаца кийчъяьй вай парти КПСС XXIV съездо. Из никъ толаме чакхбаккхаро керда сийлахь-йоккхий перспективаш хьаелларгъя машара, демократе, паргІатон, социализма, коммунизма сийлахь-йоккхий идеалаш бахьан лоаттабеча къовсаме.

(13 апрелера «Правда» передовая).

Грузински ССР. Вычислительни машенашта управлени еча Тбилисски экспериментальни заводе серийно арахийцай йоккхийча промышленни предприятешка, цехашка тайп-тайпарча технологически процессашта управлени яра йола хьалхара агрегаташ. Царех хІара агрегат дІа-юха яхьара эш 60 тонн чуйода цхьа вагон. Завод хьалъе йолаелар 1966 шера. Цул тІехьагІа диъ шу доаллашехьа цига арахеца йолайир хьалхара продукци, хІаьта дукха ха йоацаш цига серийно арахеца йолаяьй М-1000 яха вычислительни машинаш.

Заводе къахьегачарех дукхагІбараш кагирхой ба: Тбилисски паччахьалкхен университети В. И. Ленина цІерагІа йола Грузински политехнически институти чакхъяьккха кагийнах. Юкъера лаьрхІача заводе болх бераш 22 шерал лакхагІа ха йолаш нах бац.

Сурта тІа: М-1000 яхача вычислительни машина цхьан экземпляра тоххам беш латт.

В. МОРГУНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КООПЕРАТОРАШ

Урус-Мартана районни центре хьалъяьй цхьаькха а хоза здани. Цу шозза вІаштІардаьча паргІатача цІеношка универмаг йиллай. Вай ханарча хьисапе кизгахи бетонахи хьалдаьча цу цІеной паргІатача залашка латтача кердача торгови оборудоване тІа шорттъ барзкъаш, и. кх. дІ.

Цхьаькха а да белгалдича бакъахьа. Ийдархоша шоаш гІулакх дергдолаш оттабаьб универмага болх. Болх беш духхьал кагирхой ба — дукхагІбараш комсомольцаш. Цар массане а техникумаш, кооперативни училищаш яьхай.

С. ВОРОНИН.

МАЛАВ ХЬАЛХА?

Лоаллахарча республикай промышленносто 1971 шера I квартала план кхоачашъяр

	Нохч-ГІалгІай АССР	Къилба-седа-ХІирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Даг. АССР
	(проценташ)			
Продукцена реализаци яра боарама план кхоачашъяр	102,4	102,7	104	104,7
1970 шера I кварталаца нийсйича продукцена реализаци яра объем лакхъялар	109,2	107,2	109	105,5
1970 шера I кварталаца нийсйича ерригa йоаккхаш йола продукци лакхъялар	110,2	109,0	114	107,8
1970 шера I кварталаца нийсйича къахьегама опсарле лакхъялар	111,2	107,0	109	104,8
Ерригa предприятеш (бахача цаха бытовой гІулакхаш дара министерства предприятеш йоацаш)	159	140	127	183
Царех I квартала план продукцена реализаци яра боарама кхоачашъяьяц	9	6	5	10

СЪЕЗДА ДЕЛЕГАТАША ДУВЦ

ТХА ТОРОНАШ ЙОККХИЙ Я

Укх шера 9-ча апреле ший болх чакхбаьккхар КПСС XXIV-ча съездо. Партеи халкъои укх тІехьарча шерашка баьча боккхача балха итогаш йир съездо, хІаьта укх кердача пятилеткаца йола политически лини белгал а йоаккхаш Іилман ларда тІа латта программа кийчйир.

КПСС ЦК Генеральни секретара новкъосте Л. И. Брежнева яьча КПСС Центральни Комитета Отчетни докладага ла а дийгІа иа йийдар съездо. СССР Министрий Совета председателa нов. А. Н. Косыгина йийца СССР халкъа боахам пхе шера планаца 1971—75 шерашка дегІабоалабара йола Директиваш чІоагІйир.

Парте аргІанарча съездо болх беча деношка, тхо, делегаташ, къаьстта дог гІоздаьнна дар. Тхоай ерригa уйла, теркам, гІа бахийтабар оаха цо беча балха.

КПСС XXIV-ча съезда делегаташа даьча къамаьлашка къаьгга хьахьекхар партеи халкъеи йохаргІоаца цхьоагІо, парте балха лостамаш, цо дІахо де мел деза балхаш керттерча даькъе В. И. Ленина васкета гІа ма аллара дІахо а къахьегамхой вахар гоадара, наьха кхетами творчески хьинари массе, загІорахьара дегІадоалладара эша хьалаш Іалашдара гІадерзадаь да.

Советски общество коммунизмага йигара наькъа тІа лоархІаме этап хинна дІаотта еза йисларІа пятилетка. Доккхий толамаш дахь деза материальни технически база хьалъеча, чІоагІбе беза мехка экономически оборонни низ.

Пятилетка керттера декхар да халкъа вахара материальни культурни боарам социалистически производство дегІаккхувлара лакхача темпай ларда гІа дикка лакхбар, цун эффективность лакхъяр, Іилма-технически прогресс а еш къахьегама опсарле сихха лакхъяр иштта аьлар Л. И. Брежнева ший доклада тІа, укх пятилеткагІа хьалхашка латта декхараш белгал а доахаш.

Еза промышленность хила в хиннай, хІанз йолаш а я мехка экономически низа лоархІаме дакъа, дІахо халкъа вахара хьал тоадара лард. Цо Іалашъю технически прогресс, дегІакхувл халкъа боахам. Мехкдаьтта промышленноста болхлошта, хьалхашка съездо оттадаь декхар укх тайпара да: 1975 шера доаккхаш долча мехкдаьтта боарам 480—500 миллион тоннага кхачийта, газ — 300—320 миллиард кубически метрага кхачийта езаш ба. Мехкдаьти газеи удельни дозал доагора юкъарча балансе дІалаьрхІача 1975 шера 67 процентал чухнахьа хила йиш яц.

Уж декхараш дизза кхоачашдара гучаяха еза мехкдаьттеи гази йоалла керда моттигаш, къаьнарча мехкдаьтта районашкара мехкдаьттеи гази йоаккхилга дегІаеаладе деза. Пятилетка чакхйоалача хана искусственни низ тІалоаттабара чотах даккха деза дерригa хьадоаккхача мехкдаьттах 75 процент. Бурувтохара балхий рентабельность 1,5-зза лакхъе еза. Мехкдаьттаца хьайоагІача газах ерригa а дІалаьрхІача эша беза пайда 80—85 процентага дІакхоачабе беза. Иштта лоархІамеи бехктокхамеи декхараш да вай мехкарча мехкдаьттахошта хьалхашка латтараш.

Парте аргІанарча съезда материалаш Іома а еш оаха белгал даьхад «Грознефть» объедиене коллективана хьалхашка латта бехктокхаме декхараш. Ер пятилетка чакхйоаллаш хьадоаккхача мехкдаьтта боарам 25 миллионага кхачийта безаш ба. Мехкдаьтта запасаш 340 миллиона тоннага кхачийта еза, хІаьта пайда эцаш йола газ — 95 процент хургъя. Шера йоаккха газ 8 миллиард кубически метрага кхоачаргъя. Уж декхараш кхоачашдара тоххама тоха деза бурув 1500 эзар метр я. Тахан ала йиш яц уж декхараш кхоачашдеча малагІа халонаш нийслургъя, цхьабакъда скважинашта тохаш дола бурув 6—7 эзар метр кІоарга хила дезарга хьежача къаьгга гуш да дукха халонаш нийслургхилар, скважинай конструкцеш хувца езаш хилар. Мел лоархІамеи бехктокхаме да хьалхашка латта декхараш дІахьокхара массехк цифра йовлаергъя. вай. 1965 шера Нохч-ГІалгІай АССР-ерча скважинаш денна коача доагор 9 миллион тонн яр. хІаьта вай республике мехкдаьтта хьадийллача 77 шера деннар 250 миллион тонн мара яц, хІаьта ийслагІча пятилеткагІа вай республике доаккхача мехкдаьтта боарам 125 миллион тоннага дІакхоачабе беза. Бурув тохара балхаш шозза дукхагІа дергда.

ХІанз вайна довзаш дола кІалара меловии юрския тІовнаш тахкара тохаргда дукхагІа дола бурув. Иштта мехкдаьтта доалла моттигаш тахкара а тохаргда дукха бурув. Сунженски Тийрка довкъашка Іалаьмате дукха бурув тохаргда.

Бурувдетта бригадаш дукхагІа хилийтара чотах хургдац бурувтохара балхаш лакхделга, из хургда бурувтохара сухал лакхъярца. Цудухьа бурувтохара сухал лакхъяра лоархІаме гІулакх да техникеи технологии эргаяккхар. Бизза пайда эца беза эргаяьккха тоаьча оборудованех, остех, технологически режимех, бурув тохара кердача способех, чоалхане хургйоацаш эргаяха еза скважинай конструкцеш, механизаци а еза спуско-подъемни халача операцешта, гІон долча балхашта. Уж я бурувтохара сухал лакхъяра керттера резерваш. Цу даькъе объединене коллективана хьалхашка латта керттера декхар да бурувтохара коммерчески сухал лакхъяр. Из хьахургда силовой режимех пайда эцарца, алмазнии, армированнии остех пайда эцарца. ДІахо а эргайоаккхаш тоае еза бурувтохара технологи.

ГІонна долча балхашка дІайоала ха кІезигъяра лоабата маркхала обработка еча юкъеяхьа еза КССБ-4, керда химически екъа реагенташ. Бурувтохара балхаш дІа миштa долх хьожам массанахьа а диспетчерски телетІахьойкам хила беза. Скважинай конструкцеш чоалхане хургйоацаш хувцара Іилман карагІдаьннар производствана юкъекхахьа деза. Цо дикка кІезигагІа хулийтаргда скважинашта бурувтохара дІадода къахьегамеи материальнии рузкъа. Кердача хьалашка болх беча хьалха латтача бурувдеттарий опытах бизза пайда а эцаш дукхагІа хилийта еза бурувтохача пайда эцаш йола балха ха.

Укх пятилеткагІа мехкдаьтта доаккхача чакхъяха лерхІ хьадоаккха мехкдаьтта дукхагІа хилийтара йола организационно-технически мероприятеш. Цхьанеи къаьст-къаьстаи пайда эца болабергба массехк мехкдаьтта тІоанех. Мехкдаьтта тІоанашта низ тІалоаттабара хийи гази чу а ухийташ дукхагІа хулийтаргда «Іаьржа дошув». Комплексни автоматизаци ергъя технологически оборудованена, учетеи планированеи процессашта, лоацца аьлча автоматизаци ергъя управлене системана.

Пхе шера план толамца кхоачашъяра де дезаш дукха капитальни гІишлошъяра балхаш да. Хьалъе еза промышленни объекташ, наха чубаха цІенош, культурни гІишлош. Пятилетка шерашка хьал а яь болх бе йолайолийтаргъя мехкдаьтта доаккхача Эльдарове, Брагуне мехкдаьтта тІоанашта хий чуахийтара йола объекташ, мехкдаьтта доахача моттигашкара газ хьагульяра йола система, екъача реагентий механизированни склад, трубни база, иштта буровой оборудоване йоккха ремонтни база, кхы дукха а объекташ. ПятилеткагІа Грознерча, МалгІабикерча Карабулаки Новогрознийн яхача болхлой поселкашкарча мехкдаьттахошта хьал а даь дІадала деза 100 эзар квадратни метр хула цІенош, керда хьал а яь болх бе йолалургъя кхо школа. МалгІабике хьалдергда культура цІа, Грозне—техника цІа, иштта Старн промыслашка а хьалдергда техника цІа, МалгІабике хьалъергъя йоккха больничии комплекс.

Мехкдаьттахоша во дІадоладаьдац пятилетка хьалхара шу. Мехкдаьтти гази яккхара цхьоалагІча квартала план ханал хьалха кхоачашйир, планал совгІа Даьхенна дІаденна «Іаьржа дошув» 36 эзар тонн я, хІаьта газ —8 миллион кубически метр я. Дикка тоабир шоай болх бурувдеттараша а. ЦхьоалагІча квартала план толамца кхоачашйир бурувтохара балхий 4 управлене.

КПСС XXIV-ча съезда материалаш Іомаеш болча В. И. Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединене мехкдаьттахоша дош лу Даьхей задани толамца кхоачашъергхиларах.

В. НАЗАРОВ,
«Грознефть» объединене начальник, КПСС XXIV съезда делегат.

ДИЦЛУРГДАЦ УЖ ДЕНОШ

Аз дувцараш-м парте XXIV съезде яхача хана ейса Москве даьккха массехк ди да. Вай мехкарча коммунисташа шоашта юкъера хержа цига бахийтача пхи эзар гарггача делегатащца яр со, Наьсарера гІалгІай кхалсаг а.

Тайп-тайпара дешаш дувца, гІулакхаш къестаде вІашагІбетталуча нахаца ухаш дукхаза хиннай со Москве СССР-а Лакхехьарча Совета депутат йолаш. Бакъда, съезд хиннача деношка санна хоза, са айденна, сапаргІата хийттаяц сона вай столица. Деза хьаьший даь тІанийпар тхо цига. Иззал дукхача наха юкъе цаІ виcанзар теркам боацаш. Тхога, советски коммунисташка, ладувгІа съезде дакъа лаца баьхка 101 паччахьалкхенашкара нах а ма барий цига. ЧІоагІа хоза салаІийтар тхога москвичаша перерываш йолча хана, цІаккха а хиннача тайпара кийчо яьяр артисташа, спортсменаша, искусства, культура болхлоша.

СалаІарга хьежжа къа а дика хьийгар. Атта дац вай бар санна боаккхача мехка пхе шера хила еза эргалонаш хьалхе а бІаргагуш санна цхьан наькъ тІа яха, лаьр дувца. дІахо де дезар белгалде.

Съезде доклад яь КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнева трибуна тІа а ваьнна, вай мехко яьха коталонаш, Іоалаь рузкъа, вай экономически низ буваа волавелча цхьа доккха ираз чудессача санна кер бизар са. Дагаехар тхоай Альти-юртара ферма, цига сайца къахьегаш бола новкъостий, сай доахан. «ХІара саго ши-ше волча метте хьадаьдецаре хургдарий из дерригa а?», аьнна дагахьа доккхал дир аз хІара къахьегача советски сагах. Иштта доаккхал ду аз Л. И. Брежнева вай советски экономикак аьннача дешех а: «ХІара денна ши миллиард сома маьха продукташ арахеца экономика я из. — йоахар цо. — вешта аьлча 30-ча шерашка хІара денна арахийцачул 10-за дукхагІа» Иштта лакхденнад наьха вахара хьал, вай Даьхен низ, цунца дегІаденад са а берригача советски наьха а ираз.

Яр дицденна дисад-кх аьнна хета ца дезаш массе а оагІорахьара эза, техха, нийсдаь тІаьръюкъе Іодиллача санна гургдолаш вІаштІехьдаьккхар съездо пхе шера экономика, культура, политика хьакъехьа де дезар.

Къаьстта уйла вІаяхийте ладувгІар аз хьайбай боахамах дувцачунга хІана аьлча цу халача даькъе къахьегаш я со. Се яггІаше а дага ухар хьайбай продуктивность айяра тхоай ферме мел торонаш я, уж производства юкъе йоалаергйола наькъаш. Из уйла сона дег чу ессар А. Н. Косыгина Директивех лаьца яьча доклади тІа: «Юкъера лаьрхІача хІара шера 92,3 млн. тоннага. дІакхачийта еза йоаккха шура укх пятилеткае» аьлча. Доккха декхар да из.

Уж декхараш, йоккхий планаш кхоачашхургхиларах дог тийша хиларо кхы а совбоах.

Съезд чакхъяьлнай. ШІа а ена сай ферме къахьегаш я со. Бакъда, Москвера сурт. съезде хиннар хьалхашка латт. Се шІайоагІаш сайна духьал баьхкача, сайна го баьча фермерча новкъосташта, кхычарна шортта дувца хІама хилар са. ХІанз делкъийна салоІаш а, мукъа минот йолча хана а сона юхе гуллу уж Москвера, съездера дена керда хІамаш аз шоашта дувцар дехаш. Сона сайна а сакъердам хул царна сай уйлашца, сай дешашца уж йоккхий эргалонаш, декхараш, хувцамаш дІадувцаш. Тха совхоза кхыча доакъошкара болхлой а тІехабалац со бІаргаейча. Эггара хьалха цар ду хаттараш да. «Фу дар съезде, фу дар хьа дега эггара дукхагІа тоам беш?». Цу хана дагадох сона Л. И. Брежнева съезд йисте йоаллаш ше юххера къамаьл деш аьнпар. Цо йоахар: вай укхаза, съезде, дийцар, белгалдаьр, яь решенеш наха кІоаргагІа дІайовзийтача юкъе хьалха латта сийлен декхар тІадул оаха шоана, новкъостий делегаташ. Из декхар сай хулча тайпара аз кхоачаш а дергда.

Цхьа ши ди хьалха дукха нах гулбелар тха ферме КПСС райкома хьалхара секретарь нов. Гостимиров а кхыбола партийни, советски болхлой юкъе а болаш. Съезде хиннар дувцийта баьхкабар уж. Сайна ма хов уйла тІаяхийта цар хаттарашта жоп делар аз. Цул тІехьагІа съезда решенеш кхоачашъергхилара тешал а деш ферма коллектива цІерах къамаьл дир цу митинге тха дикагІа болча доаркаша Сагова Дунайс, Оздоева Любас, кхычар.

Съездах, цига делегаташа даьча хьаькъал долча къамаьлех дувца шортта да. Цхьан-шин дийнахьа кхоачалургдолаш декхар дац из. Масса хана а бе беза болх ба цу форума балха чулоацам наха юкъе боаржабелга.

Цигара цІаеначул тІехьагІа кхы а дукхагІа езаннай сона тхоай коллектив, сай новкъостий. Теш со тха болх дІахо тоалургхиларах, балха опсарле лакхлургхиларах.

ТІеххоачашъяьй тха фермо укх шера хьалхарча квартале шура яккхара задани. ХІанз фунагІа даь а шура йоаккхилга лоха долийташ тхоай доахан баьца тІа даха гІерташ къахьегаш да тхо. Тхоай ферма сий лакха лоаттадар — из да тха эггара хьалхара декхар.

БАРАХОЕВА Леиа,
«Назрановский» совхоза доярка, Социалистически Къахьегама Турпал, КПСС XXIV съезда делегат.

БІАЬСТАН БАЛХАШ ДЕШ ЛАТТ

Шерра доладеннад вай республике бІаьстан балхаш хІара денах, сахьатах, минутах пайда а эцаш къахьегаш ба механизатораш. 12 апрель тІаккхоачаш 50 гектара тІа дийнад боахамашка бІаьсти хьалха дув ялаташ. Из хул 26 процент.

БІаьсти хьалха дув ялаташ дІадера план хІанзлехьа кхоачашъяьй Гудермесски, Надтеречни, Шаьла, Шелковской районаша.

Ерригача районашка дІаювш латт шекара свекла, гидуаргаш 2,5 эзар гектара тІа дІайийнай гидуаргаш. Кхы а 15 эзар гектара тІа дІае езаш я уж.

Шекара свекла йийнай 2507 гектара тІа. Къаьстта дика лел из болх Гудермесски, Шаьла районашка. ТІехьаюс Урус-Мартана район.

Коартолаш дІайийнай 618 гектара тІа. Из хул плана 53 процент. Сунженски районо коартолаш дІаера план 71 процент кхоачашъяьй.

Кастта дІае йолаергъя хьажкІаш.

БІаьсти юв культураш дІаелга 12 апреле миштa хиннад гойта

СВОДКА

Районаш	Ялаташ (хьажкІаш дуген доацараш)	Шекара свекла	Гидуаргаш
Ачхой-Мартана	96	—	—
Ведана	—	—	—
Грозненски	81	—	42
Гудермесски	105	54	46
МалгІабика	76	—	—
Надтеречни	130	—	66
Наьсарен	78	—	—
Наурски	79	—	—
Ножай-Юрта	—	—	46
Советски	21	—	—
Сунженски	62	—	1
Урус-Мартана	99,2	14	—
Шаьла	154	46	—
Шелковской	129	—	109
Ерригача республике	83	33	14
Юртбоахама министерства колхозашкеи совхозашкен	78	33	11
Скотопром совхозашка	137	—	—
«Грозвино» объединене	—	—	—
«Консервплодоовощторг» объединене	171	—	84

ТІехьабусараш хила йиш яц

ХЬАЛХА ЛАТТАРАШЦА НИЙСЛЕ!

Нохч-ГІалгІайчен хьайбаш леладераша дика дІайолаяьй ер пятилетка. Съезда сийна тІанийца хинна декхараш толамца кхоачашдир цар. ДІадахача шера цу ханага диллача заготовкаш елга дикка лакхденнад. Бакъда, цхьайолча колхозашеи совхозашеи тІанийца декхараш кхоачашдаьдац.

Бакъдар аьлча укх шера хьалдирча квартале кІезигагІа-м хилар тІехьадуса боахамаш.

Массехк шера вІаштта тІехьа дуса боахамаш дар «Горец», «Ермоловский» совхозаш. ХІанз уж тІехьа дусачарна юкъе дац.

Хьайбай продукташ яхара керттера моттиг дІалоацача Сунженски районо кварталени план кхоачашйир. Хаттар отт хьалхашка: «Ерригача торонех пайда ийпа бий-теш укхаза?» Республике тІехьа юсача бархІ колхозах йиъ Сунженски районе я. ЛоархІама дича кхетаде хала дац, нагахьа санна дента дош кхоачаш ца дойя а, планаш цар кхоачашъяьяларе мел совъяргъяр продукци.

Сихонца дІахьош да хІана республика кхашкара а фермашкара а балхаш. Юрта боахама къахьегамхоша шоай ерригa уйла тІаяхийтай укх пятилетка йоккха программа сийленца кхоачашъяра. Теша дог довгІа тІехьа дусача боахамий хьайбаш леладераша кхоачамбоацараш дІа а даьха дукхагІа продукци яккхара низ тІабохийтаргхиларах. Юрташкарча къахьегамхой сийлахь декхар да укх шера хьалхарча ах шера итогаш еча хана тІехьа дуса боахамаш хургдоаца гІулакхаш вІаштІехьдахар.

ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШТА ЗАГОТОВКА ЯРА 1971-ча ШЕРА I КВАРТАЛА ПЛАН КХОАЧАШЪЯНЗА ЙОЛА КОЛХОЗАШИ СОВХОЗАШИ.

Боахамий цІераш	Районаш	Дулх	Шура	Фуаш	Колхозий председателаши совхозий директораши	Парторганизацей секретараш
Колхозаш						
«Кавказ»	Гудермесски	—	81	—	Радуев Д.	Канаев Г. А.
«Кавказ»	Малгобекски	—	90	—		Герасименко А. Т.
«Заветы Ильича»	Ножай-Юрта	66	—	—	Татаев Л. А.	Самханов В. Х. Хиннар
«Новая жизнь»	Советски	62	—	—	Исраилов Л. А.	Истамулов С. Н.
XX партсъезда цІерах	Сунженски	—	95	62	Бугаев Н. К.	Ильинов М. И.
«Путь к коммунизму»	Сунженски	71	85	—	Качаров Д. Г.	Глущенко К. Е.
«Восход»	Сунженски	—	92	—	Исаев М. Д.	Саралиев А. А.
«Орджоникидзе» цІарех	Сунженски	77	—	—	Точиев А. М.	Орцханов У.-Г. Ю.
Совхозаш						
«Лермонтовский»	Ачхой-Мартана	89	64	—	Умаров Ш. С.	Ахтаханов А. Х.
«Самашкинский»	Ачхой-Мартана	73	—	—	Дышниев С. Э. Хиннар	Смирнов В. В.
«Овощевод»	Ачхой-Мартана	—	70	—	Медов С.-М. А.	Сайдаев А.
«Атагинский»	Грозненски	50	—	—	Арбиев М. А.	Ахмадов А. Б.
«Горячеисточненский»	Грозненски	64	—	—	Козуб И. О.	Махаурий Г. Г.
Плодоовощеводчески № 3	Грозненски	—	—	87	Хацараули И. Г.	Осецкий А. И.
«Гудермесски»	Гудермесски	83	98	—	Белашов Я. В.	Баудинов Х. Б.
«Дружба»	Гудермесски	73	—	—	Жуковский В. Г.	Алхазов Ш.
«Терский»	Наурский	—	77	—	Пожидаев В. П.	Бясов П. С.
«Джалка»	Шалински	77	77	87	Алиев С.	Садулаев У.-А. А.

ХАВАЖГ-БЕХКАШК

ДУВЦАР

КОСТОЕВ Іалихан.

Дилла нахах бехкаш даха гІерташ хулар тха юрта тика чу болх беш вола Хаваж. ГІулакха · денала кхы башха баьри а вацар из, е тІехваьнна кура-сонта ва ала а йиш яцар цох, хІьта а водачох, воагІачох, вовзачох, ца вовзачох, эІамигачох, вокхачох бехк баккхара тІеравар. Аракъа шийх хьакхийтта саг меттел, тика чу шин гІулакха венар а дІавахийтацар Хаважа, моллагІа яь а, цхьа Іоттар ца еш. «Корта берзана лелар хоза дац хьона», — оалар пхьаннега. «Лоаца пхьошаш дола коч хІана лелаю Іа? Кьонахчун баркзкъа-м дизза хила леза», — аьле тІатІиортар шоллагІчоа. Цудукъа «Хаважг - бехкашк» аьнна цІи а дІаяхаяр цун юрта. Боккъалдар аьлча, дикка кІоардаваьвар из наха.

Цкъа сайрийна ТІоха Керам е, масане оалача бесса Вокха Дади, юкъе а волаш, пхьегІа тІа гулбеннача наха дІатІавахар Хаваж. Сайра дика а йийца, доагІаш дола хаттар даь воаллашехь волавелар Хаваж гулбенначарех цхьацца бехкаш даха. Саго юха хІама аланзар укхунга. Цу дешо кхы а хьакхашта ваькхача Хаважа Керама а Іотт-беттар кхессар.

— Вокхха Дади, — аьлар по, ший чийсархочоа санна, Керама яхххаза - бІара а хьежа, — из шоай йоІ маьре хІана яхийташ оаш? Къаенна яла ма йоаллий из-м.

ЧІоагІа новкъа хилар из пхьегІа тІа лаьттараштa. «ВанагІ фу гІулакх да укхан вокххача сагага селла эхь доаца къамаьл де?» — аьнна хетаделар наха. Цхьан юккъа сатем эттар пхьегІа тІа. Цхьабараштa Хаваж во човхаве дага а дехадар. Керам ше йистхиннавецаре.

—Воше, — аьлар къоаночо сабаре, — аз цхьа хІама дувц хьона. Пайдане хила мег хьона из. Кхы дІахо а наха юкъе вахa ма везий хьа... МоцагІа цкъа вай юртара цхьа къонах аргІе вахха-чара, шалтеи тІехкари а доадаь, харцахьа цІилеторг кхесса ший аьла хол а боагабаь, цІавоагІаш хиннав. Наькъа юстаро ворда а хьрца воаллача цхьан сага тІакхаьчав из. ДІатІаваха новкъостал а даь, ворда юхаметта а оттаяь, дІавахийтав из саг. КІезига дІагаьна а ваьнна юхахьежача, говрагахьа букъ а берзабаь, хІаман сагота а воацаш, хиннав вож, хІаьта цун говр, тхьовра мо, наькъ тІара а яьнна, наг-нагахьа Іокховдаш бувц а кхоаллаш, ший мата йодаш хиннай. Юха а хаьрцай ворда. Харцанзa йоалий из, е харш а, е кІоаг а теркал а ца деш, дІалехкаш хилча? Цигга шийна духьалкхийттача говрбаьрешка аьннад, йоах, шалтеи тІехкари а доадаь, йол а йоагаяь цІавоагІачо: «Ва нах, цу дІа ворда хаьрца воаллача къонахчунга, из ворда харцахьча гІолла дІа ма лехха, алалаш Cо се, бакъдар аьлча, цунга хІама ала йиш йолаш вац: цул а вогІдар даь воагІа со аргІера». Цу дешай маІан фуд аьлча, воше, сагах бехк баккха а бокъо хила еза, ахилга да. ХІаьта из бокъо йоацачо нахах бехкаш ца даьхача бакъахьа а дар-кх.

ХІанзалца наха хІама а ца оалаш, укхо мел даьр мога а могийташ лийнна Хаваж, - цеп-амах ваьлча санна, Керама бІарахьежжача латтар. Вож пхьегІахой а къоаночунга теркаме ладувгІаш бар.

— Из бокъо йолчо-м кІезигагІа а доах нахах бехкаш, — аьлар цхьанне Керам къамаьл даь ваьлча.

Из аьнначунгахьа кІирвенна дІахьежар Хаваж, «хІана ер фу ала воал?» — яхача кепара.

— Кхетадирий Іа, Хаваж, Вокххача Даде хьайна даькхха кица? — хаьттар цхьаькхане.

Цунгахьа дІавийрвар тІакха Хаваж.

— Цох а ер кхийттавеце, маца кхетаргва ер? — аьнна йистхилар кхоалагІвар. — «Хьалха хьеже мара ког а ма ловза, тІехьа хьеже мара дош а ма ала», яхачоа тара дар хьона, Хаваж, Вокххача Даде даькхха кица.

Мотт лоацабелча санна, ше фу аргІа а ца ховш висавар Хаваж. ХІанзалца укхо нахах дІадаьха бехкаш тахан укххох шийх хьадоахаш дар. Цхьанне аьннар вокхо хьал а лоацаш, дІаготвир юртхоша Хаваж. Цо мела къаракъаш а дийцар, тика чу хІама эца баьхкача нахагара доаха кепигаш а дагадохийтар, Хаважа беша гонахьа карт ца хилар а белгалдир, ший наьнаца цо лелаю гІожал а хьоахайир, кхы а шорт та гІалаташ гучадаьхар. Ше фу дергда ца ховш, веха - корзагІваьнна хьайзар Хаваж.

— Гой хьона, — воше, — аьлар юххера а Керамас, массане аьннар чІоагІдеш, — наьха айпаш гулдеш ца а лелаш, хьай гІулакхашка хьо хьежаваларе, тахан ер ди гІаккхоачаргдацар хьона. Хозахета яьхадац вай дайша: «Шийна хьакха урс котамо ше лехад».

—О, ма чІоагІа кицаш ховш нах хинназ шо! — аьнна, цкъа шозза дІа-юха бІаргаш а къоарзадаь, дІанйккха вахар Хаваж. ХІаьта пхьегІахой, цунна тІехьа а хьежаш, белаш латтар.

Цу дийнахь денз соцадир Хаважа, гІулакх а доацаш, нахах ше доаха бехкаш. бакъда цох юртхоша тилла цІи-м юхейисар.

ХАРЖАРХОЙ БЕЗАМЕ ТІАЭЦ

Апрель бетта хьалхарча донешка денз РСФСР-ен Нохч-ГІалгІай АССР-ен Лакхехьарча Советашка хоржамаш дара кийчо е болабеннаб Иванова городокерча № 26 йолча школерча агитпункта болхлой.

Харжархой каст-каста чуаха безам хургболча тайпара хоза кийчъяьй агитпункт. Столаш тІа ладa керда газеташ, журналаш, хоржамех лаьца литература да, царна юкъе бІарг тІаоттача моттиге ухк КПСС XXIV съезда материалаш тІайола газеташ. Цудухьа дукха хул укхаза кагий а боккхий а нах. Вай хоржамий система демократех беседаш ярах кхоачам баь Іеш бац агитпункта болхлой. КПСС XXIV съезде Л. И. Брежнева яьча докладах лаьца беседаш еш хІанзле массехк сайре хиннай укхаза.

Каплоухов Петр Николаевич заведующи волча цу агитпункте хоржамаш ду ди хьатІакхаччалца йолча хана бе безача балха план оттаяьй. Читкаш, беседаш, лекцеш ешарал совгІа укх шера духхьашха хоржамашка дакъа лоацаш кургболча къоначарна лаьрхІа сайренаш ергья агитпункте.

Цхьабакъда берригаш бац агитпункте хьаьха йиш йолаш. Цудухьа къоаной, инвалидаш бахача моттигашка дІа а ухаш царца кхетама болх беш ба агитатораш. ХІанз кІирагІа шозза уж коашка гулбий царна беседаш ю пар.

Цу тайпара дика вІаштІехьбаькха лелабу шоай болх № 11, № 32 йолча школашкарча агитпунктaша а. Цу агитпункташка ху лача харжархошта хьалхашка массехк концерт оттадаьд дешархоша.

В. ИГНАТЕНКО.

АГИТПУНКТА НАІАРАШ ЙИЙЛЛА Я

Дукха нах гуллу укх деношка Грозненски медицински училищерча № 17 йолча хоржамий участка агитпункте. Царца вІашагІкхета ух цига депутаташ, партеи къахьегамеи ветеранаш, «грозненски гарнизона бІухой. Агитпункта болхлоша харжархой бокъонех, КПСС XXIV съезда материалех, кхыча дешаех хІама ха безам болаш баькхачарна консультацеш ю, хІаьта деша ловрашта эшаш дола литература да. Харжархой хаттарашта хоадамболаш жопаш терг-дола специалисташ бийхе хул цига.

Сарахь агитпункте баькхача наха концерташ уттаду училища дешархой самодеятельносто.

В. АЛАЕВ.

Спортивни хоамаш

Массехк ди хьалха цІакхаьчай дунен абсолютни чемпионка Турищева Людмила Ленинграда «Юбилейный» яхача спорта Дворепе Советски Союза кубок яккхара хиннача яхьашка дакъа лаца яхачара. Людмилас шозза яьккхаяр из кубок хьалхагІа. ДІадахача шера из сий дола приз вай города спортсменкага кхачанзар. Бакъда тренера а Людмилас ше а шоай дехкар лоархІар из кубок юхахьаяккхар.

ЛийрхІар кхоачаш хилар, коталонга бода никъ атта хинна — беце а.

Хьалхарча дийнахь араяхьаш чакхйоалаш кІезиг-дукха гелхар Людай гІулакх. БІоагІа тІа упражненеш еш Іоккхийтар из. Цхьабакъда йоха ца йохаш, ший номер дика чакхъяккхарах судахоша 9,2 балл елар цунна. Хьалхарча дийнахь яьча итогех шоллагІча моттиге мара яцар чемпионка. Бакъда шоллагІча дийнахь бІоагІа тІарен ший лоІамерен упражненеш тІехдика чакхъяхарах хьалхара моттиг Людмилайга кхаьчар. Яхьий итогаш йича 76,8 балл хилар цун, хІаьта укханна эггара кхерамегІа а йолаш укхаица къувсаш хиннача дІадахача шера укхангара кубок яьккхача г. Воронежерча спортсменка Л. Бурдас 76,2 балл мара яккханзар. Юха а, кхоалагІа, СССР кубок яьккхар Турищева Людмилас.

Цу шоай аргІанарча толамах дийцар Турищеваси цун тренера Растороцкеи самардийнахьа город Грозне журналисташца вІашагІкхийтта шоаш болча хана.

Сурта тІа: дунен абсолютни чемпионка Л. Турищева.

И. Плиев сурт.

• • •

Массехк ди хьалха г. Грозне йолаеннай клубни футбольни командашта юкъера городской яхьаш. Цу яхьашка дакъа лоацаш ийс клуб я, царех хІаране хургья кхувш боагІарийн кхийнарийн шишша команда.

ЦхьайтталагІча апреле чакхъяьлар хьалхара тур. «Локомотив» стадиона тІа вІашагІкхийтар Грозненски мехкдаьтта институтеи «Динамои» командаш. «Динамо» спортсмений кхувшбоагІарий команда котало яьккхар счет 9:0 йолаш. кхийнарий команда ийшар счет 0:2 йолаш. Сакъердаме чакхъяьлар «Локомотивен», «Лучеи» командашта юкъера яхьаш а. Кхувш боагІараш 2:2 счет йолаш, кхийнараш 0:0 счет йолаш цхьаккхаш а кот ца боалаш чакхдаьлар ловзараш.

Цу дийнахь «Гипрогрознефта» спортсменаш а счет 2:1 йолаш кхувшбоагІараши 3:2 йолаш кхийнараши котбаьлар пединститута спортсменел. ХІаьта цхьоалагІча Мая цІерагІча колхоза кагирхой НГДУ къонача футболисташа счет 2:0 йолаш эшабир, кхийначар ловзар пхьаккха а кот ца воалаш (счет 1:1) чакхдаьлар.

ХІанз яхьий итогаш яьй. Хьалхара моттиг яьккхай «Луч» команда. ШоллагІча моттиге Нохч-ГІалгІай педагогически института спортсменаш ба, кхоалагІча моттиге — ДЮСШ команда.

О. ПОГОНЯЙЛОВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

17 апрель

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 17.30. Парк. Духовой оркестра концерт. «Советски композиторий ашараш». 18.00. Йоккхача зала фойе. «Стиль, вкус» яха модай клуб. 18.00. Лакхехьарча классий дешархошта лаьрхІа хьоккхама бальни халхараш уттадара сайре. 18.00. Халкъа университета «Театр, Музыка, кино» яха факультет. «Ференц Листа творчество» яха лекци - концерт. 20.00 — Кагирхой салаІара сайре.

Химикий культура Дворец. 15.00. «Кадайи майреи бараш» яха устни журнал. 17.00. Духовой оркестра концерт. 18.00. «Сийгах ала баргба» яха Ленински чтени.

Н. К. Крупске цІерагІа культура Дворец. 18.00. «Керда саг хьалкхевара школашеи дезалашеи цхьана беш бола болх» яха лекци.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 18.00. Хьалхарча коммунистически субботника хетаяь салаІара сайре.

Пролетбата цІерагІа культура ЦІа. 18.00. Кердача художественни литературах йола обзор. 20.00. Кагирхой салаІара сайре.

КИМ цІерагІа клуб. 20.00. Кагирхой салаІара сайре.

НГНПЗ клуб. «Эффект Кулешова» яха Ілман - популярни фильм хьокхаргда.

18 апрель

В. И. Ленина цІерагІа культура ЦІа. 12.00. КІормаци зунгати» яха спектакль-балет. 13.00. Аххаьара кинотеатр. Йовзаш йола музыка езарий клуб. Конкурс-концерт. 15.00. Дешара зал. «Дунен политически орбите» яха клуб. «КПСС XXIV съезда материалаш» яха харжархошта хетаяь лекци. 17.00. Парк. Духовой оркестра концерт. 18.00. «Сверстники грозы» яхача халкъа драматически театра спектакль. 20.00. Кагирхой салаІара сайре.

Химикий культура Дворец. 11.00. «Фальгий дунен тІа» яха утренник. 12.00. ФутболагІа йола спортивни яхьаш. 17.00. Документальни фильма кинотеатр йийлла я.

Н. К. Крупская цІерагІа культура Дворец. 10.00. «Къона Ленинец» яха кинотеатр йийлла я. 18.00. «Есенин Сергея творчество» яха тематически литературни сайре.

ХОАМ

Нохч - ГІалгІай АССР журналистий Союза правлене хоам бу, 20 апреле 18 сахьати 30 минути яьлча «Грозненский рабочий» газета редакце зале журналистий лардашта йолча лекторе аргІанара заняти хулаш хиларах. «Очерк» яха лекци ешаргья «Грозненский рабочий» газета пропаганда отдела заведующе В. Д. БЕЛОВЕЦКЕ.

Журналистий Союза правлени.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Дукха ха йисаяц «Страницы» яха керда художественни фильм даккха Нохч - ГІалгІайче баьхкача «Мосфильма» кино-актерий «болх» чакхбала.

ХІана хержай кердача фильма постановщикаша вай республика? Дош латт фильм даккхара вай республика Іалама хьалаш аьттув болаш хиларах.

Керда фильм доаккхаш болча «Мосфильма» артисташа шоашта хьалхашка оттадаьд 30-ча шерашка кердачоан къьначоан юкъе лира къовсам латтача хана къоначa эІамигача сага характер чІоагІъялар хьахьоккхара дехкар. Кердачох тешаш хиларал совгІа эІамигача саго кхетаду кердадар бахьан къовсам лоаттабе ха дезилга а.

Фильм доаккхача дакъа лоацаш ба цІи хеза дукха киноактераш. Режисер - постановщик ва В. В. Акимов. «Страницы» яха фильм эггара боккхагІа бола болх ба А. Н. Егорова. Ролаш ловзаеш ба шерра бовзаш бола исполнителаш: СССР заслуженни артист Соколова Любовь, Авдюшко Виктор, Бейшеналиев Балот, кхыбараш. Керттера роль ловзаергья актера Б. Руднева. Картина директор ва Ю. А. Носиков.

«Мосфильма» группа шоай болх бу Советски, МалгІабика Наьсарен, Ведана районашка.

СУРТА ТІА: (аьрдехьа) «Страницы» яхача фильме Орлова банда атамана роль ловзаеш вола цІи хезза актер Дворшецкий Владислав, (аьттехьа) МалгІабика района хургдола фильм доаккхачара цхьа момент.

Б. Торшхоева сурт.

АНСАМБЛА ГАСТРОЛАШ

Укх шера цхьоалагІча апреле дІайолаеннай Нохч - ГІалгІай паччахьалкхен халхарен иллен ансамбла гастролеш Магадански областе. ХІана хьалхара яхаш ансамбль гастролешка. Дукха ха йоацаш ансамбла коллектив гастролешка хилар Прибалтика, Мурмански областа городашка, Средни Азе республикай городашка, Казахстане.

Дальни Востокерча гастролешка ши бут гаргга ха йоаккхаргья ансамбла коллективо. Вайнахьа самобытни искусство дІайовзийтаргья артисташа гаьнарча дотта гІашта. Из йовзаргья Магадански областа бажархошта яйза ца Іеш, Хабаровски края, Владивосток, Чита городай бахархошта. ХІана ансамбла колектив Петропавлоск - Камчатскера яьнна, Владивостоке яхай. Вайнахьа халкъа искусство царна дІайовзийташ хургба цига вай артисташ 25 апреле кхаччалца.

Ансамбла коллективо ший юххьанцара концерташ хьекхар Магадане. Хьалхарча вордІ дийнахь хьекхача итт концертапара вайнаьха халхараш, самобытни хореографически сценаш, иллеш боккхача безамца тІайийшар къахьегамхоша.

Нохч - ГІалгІай халхарен иллен ансамбла коллектива гастролеш чакхъяргья 31 мае.

Б. ВАЙНАХОВ.

«АГИТАТОРА БЛОКНОТА» АРГІАНАРА НОМЕР

Кепа э теха араьннай КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пропагандай агитацеи отдела «Агитатора блокнота» номер.

«17 апреле — берригаш коммунистически субботнике» яхача редакционни статьяца дІайолалу из.

«РСФСР- ен ЧИАССР-ен Лакхехьарча Советашка хоржамаш дара чакъадолхаш» яхача рубрикана кІал я «Вай хоржамаш — бокъонца демократически да» аьнна чеъяь Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара Г. Склокина статья.

«ЛоархІаме дагаш» яхача разделе я «Ленински идеяй котало» яха исторически Ілмай кандидата Н. Александрова статья. Космонавтикай денна хетаяь тематически подборка я номере.

«Орденаш лелаю производственни коллективаш» яхача рубрикана кІала я «Старогрознефта» эргало аьнна цІи йола НГДУ «Старогрознефта» керттерча экономиста В. Волгина статья.

Шоай районе социалистически хьисапе боахам лелабара вІашагІъехкача ленински школаша беча балхах лаьца КПСС Гудермесски горкома секретара Э. Исаева статья я укхаза.

Дунен халкъашта юкъерча дешаех лаьца «Цхьана кхоталуш легІавахарах» яха статья язъяьй укх номер тІа В. Полянске.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллей Грозне хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоалаш. малхбоалехьара гІаьккхьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гІолла 10—15 Грозне 12—14 градус йІовхал йолаш хила а гарлу. Кхоанен дом-мен морхаш а йолаш, юкъ-юкъе екха а екхаш, наг-нагахьа лаьгІо доагІа а далхаш 18 апреле дохь а доаллаш. къулба - малхбоалехьара гІийло гІаьхьача боарамга кхоачаш мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 1—6, денношка 9—14 градус йІовхал йолаш хила а гарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Доазол дехьара

СОЦИАЛИЗМА МЕХКАШКА

СОФИЯ. (ТАСС). Болгаре къахьегамхой башха дика къахьегама толамаш а доахаш накъаболх шоай мехка вахара йоккхача событеча — Болгарски Коммунистически парте Х съезда. София, Шумена, Варна, дуккхача кхыча городий промышленни предприятей коллективаша рапорташ деннад съезда сийна тІаийца хинна декхараш кхоачашдарах. Планал совгІа 5 миллион левана меттел 15 миллион лева мехьа продукци еннай Хасковски округа къахьегамхоша. Русенски мебельни завода коллективо укх шера 4-бетта план кхоачашъяьй.

• • •

ВАРШАВА. (ТАСС). Цегельске цІерагІча Позанаьски заводе духхьашха хьадаь 1700 говра низ болаш дола тепловозаш тохкамех толаме чакхдаьннад. Тепловозаш мишта хьожаш Варшава — Болгош магистрала тІа тохкамаш деш хиннача конструкторашеи машиннаькъахошеи тІехдика мах баьб кердача машений. ДІахорча пхе шера цу тайпара йоккха бІаь машен арахеца лергІ Цегельске цІерагІча заводо.

• • •

БЕРЛИН. (ТАСС). Ши бутт хьалхагІа ГДР-е дІайолаенна Германе Социалистически едини парте юххьанцарча партийни организацешкара отчетно - хоржамий собранеш чакхъяьннай. Уж хиннай 1,9 миллион совгІа коммунист чувоагІача СЕПГ 68 эзар хІана ю аьнна йолча юххьанцарча организацешкеи 78 эзар партийни группеи. Собранешка дакъа лаьцараша ГДР къахьегамхоша даьхача толамех дувцар, КПСС XXIV съезда сийна лелаьчеи июнь бетта хургйолча СЕПГ VIII съезда сийна лелаечеи яхья результатий хьакъехьа хоам бора.

Парти цхьоагІо йолаши кхотаеннеи хилар, марксизма-ленинизмана а пролетарски интернационализмана а из тешаме хилар, СЕПГ-енеи КПСС-ан юкъера, ГДР-ен Советски Союзеи халкъашта юкъера доахаргдоаца доттагІали вежарашха йола цхьоагІои белгал а йоахаш чакхъяьлар СЕПГ юххьанцарча организацешкара отчетно - хоржамий собранеш.

• • •

ПРАГА. (ТАСС) Дунен еррига континентий 80 мехка кхухьийт Чехословаке металл теда станокаш.

100 шу хьалхагІа денз хьайоагІача традицеи лакхача техническ бІарамои шоай цІагІа а доазол дехьа а дика сий даьккхад чехословацки станкостроене Чехословацки болхлой кулгашта хьаь станокаш оттаяьй СССР, ГДР, Японе, США Австре заводашка. Цар экспорта объемага диллача дунен тІа йиълагІча моттиге латт мохк.

ХІанз «Шкода», «Отос» яхача производственни объединеней предприятеша арахец бурув хьувзадеча, фрезерни, расточни, карусельни, шлифовальни, къастa шоай тайпарча станокий 250 керттера тайпеи бІарча автоматически станочни линеши.

МАШАРА ЙОАКХО

ПРАГА, 15 апрель. (ТАСС). Селхан Пражски городскойи Среднечешски областнойи партийни организацей коммунистий активе КПСС XXIV съезда балха итогий хьакъехьа хоам беш къамаьл дир КПЧ ЦК Хьалхарча секретара Г. Гусака.

Вай, аьлар Г. Гусака, даим КПСС съезда документашта теркам тІалоаттабергба, вай уж Іомалергда, воай проблемаш къестача хана опыт тьайергья Советски Союза Компарте йІаьхийна ганзера.

Г. Гусака белгалдаьккхар, КПСС XXIV съездо болх мел беча хана цига къаьстта белгалдоалаш хиннар машара йоакхо хинна хилар. Съезде белгалдаьхар, йоахар по дІахо Советски Союзеи цун Гервашцарча Низашеи 25 шера советски халкъа маьрша къахьегам Іалашбаь хилар. Цхьабакъда, цар машар шоашта Іалашбаь ца Іеш, ерригача Европана а Іалашбаьб. Машар ловабеш латт Советски Союзи цун Гервашцара Низаши.

Г. Гусака белгалбаьккхар дунен халкъашта юкъера коммунистически болхлойн болам чІоагІбара, империализманеи колониализманеи духьалара къовсам шербареи чІоагІбареи даькъера Советски Союзен КПСС-ен лоархІам.

Г. Гусака лакха мах бир экономикеи культуреи, советски общества вахара дерригa доакъош дІахо дегІакхувлара съездо хьалхашка оттадаьча доккхийча декхарий. белгалъяьккхар советски къахьегамхой морально - политически цхьоагІо. КПСС-ан цун Центральни Комитетан гонахьа уж кхотабалар.

ЛЭЙРДА ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ВАШИНГТОН. 15 апрель. (ТАСС). Белгалъяь йоацача йІаьххача хана США-с шоай герзашцара низаш Къулба-Малхбоален Азе лоаттадергда. Пресс-конференце из хьакхайкадир сборона министра М. Лэйрда.

Пентагона керте латтачо хьакхайкадир, ховш ма дарра. вьетнамцаш вьетнамий кулгашца хІалакбареи Индокитаера американски агресси дІахо яхьареи вашингтонски план лоархІалуш йола «вьетнамизаце» политика дІахо кхехьа безам болаш США хилар.

Лэйрда аьлар, нагахьа санна лаьттан гІара бу Къулбехьеи Вьетнамера арабоаккхе а, США-с шоай тІема-фордеи тІема-фегареи низаш лоаттадергда Къулба-Малхбоален Азе.

Оборона министра иштта белгалдаьккхар, США-с «Никсона доктринага» хьежжа, Индокитаерча шоай союзникашта тоьал доккха тІема новкъостал дергхилар.

Лэйрда даь къамаьл цхьанна а тайпара дувзалаш Къулба-Малхбоален Азера «шоаш цІаберазбара» плана хьакъехьа даим Вашингтоно хьакхайкадераша.

МАЛХБОАЛЕХЬАРЧА ПАКИСТАНЕРА ХЬАЛ

КАРАЧИ, 15 апрель. (ТАСС). Пакистански радиос беча официальни хоамагІа. Малхбоалехьарча Пакистана столице Дакке телефонни станцей болх дертІабаькхаб, хІаьта промышленни пригороде Нараян-Гандже — телефонни бувзам.

«Стар» яхача газето белгалдоаккхачох, пакистански эскаро ший тІахьожам оттабаьб Малхбоалехьарча провинце доазон йистерча ерригаш а хІана яц аьнна йола районаш.

ЛОНДОН. 15 апрель. (ТАСС). Малхбузехьарча информационни агентстваша хоам бу Малхбоалехьарча Пакистанерча «Бангла деш» отрядашта духьала правительственни бІуво. Авиацеи артиллереи новкъосталца Динаджпур, Рангпур яха городаши Лалманирхат яха машиннаькъа узели хьа а лийца, цу тайппара массанахьа а хІана лоаттабац аьнна тІахьожам лоаттабу провинце ерригача къилбаседамалхбузен района.

Цу цхьан ханна информационни агентстваша хоам бу, «Бангла деш» отряда Даккана 20 километр мара гаьна йоацаши Комилла районеи тІом беш а цар юха а город Силхет дІалаьца а хиларах.

Хьажа, ладувгІа

17 апрель

ТЕЛЕВИДЕНИ

13.00 — Ерригсоюзни коммунистически субботника хетаяь юкъара союзни репортаж. 13.45 — Документальни фильма киноаза. 14.30 — «УнахцІено». Ілман-популярни программа. 15.00 — Киношикъбархой клуб. 16.20 — Исламски дина гІулакхаша унахцІенона деча зуламах (нохчий меттала) 16.35 — Кердадараш. 16.40 — Вайна массанена йола ашараш. 18.00 — Кердадараш. 18.05 — Дунен халкъашта юкъера обзорени. (гІалгІай меттала). 18.20 — «Халача сахьата» яха документальни фильм. 18.45 — 1971-ча шера музыкальни училищера тоахийнарех йола передача. 19.20 — Маска йоаца паччахьа. Передача дІахьу Зорина. 19.50 — «Кхойтт гІанда» яха телевизионни театра миниатюр. 21.00 — Телевизионни кердадарий спецвыпуск. 21.20 — Теник яха художественни фильм. ШоллагІа сери.

РАДИО

6.30 — Дунаевский ашараш (эрсий меттала). 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газети обзор. 7.2° — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.25 — Передачий программа. 9.32 — Къонал (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачий программа. 16.05 — «Вахара лоархІам» яха очерк (нохчий меттала). 16.20 — «Общества а закон а (гІалгІай меттала) 16.40 — Социализмана дунен система дунен халкъашта юкъера болхлой класса историческ котало» яха беседа (нохчий меттала). 16.55 — Ашараш 17.00 — «Вай мехкагІолла ашарашца никъ бар» яха передача (эрсий меттала). 17.40 — Къона тІехье (гІалгІай меттала). 17.55 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 18.25 — Юртабоахама хьалдалаттараш шоана дола концерт. (нохчий меттала). 19.00 — Москва.

18 апрель

ТЕЛЕВИДЕНИ

9.55 — Дешархошта «Николай Бауман» яха художественни фильм. 11.30 — КПСС 24-ча съезда соцамаш кхоачашде. Юкъара союзни репортаж. 12.00 — Симфонически оркестра концерт. 13.00 — Дешархошта «Республика Шкид» яха художественни фильм. 14.40 — Дешархошта. «Хьу а сат а» 15.00 — Футболах йола СССР Чемпионат. «Спартак» (Москва) «Динамо» (Тбилиси). 16.45 — Пятилетка доазонаш. СССР Министрий Совета председатела заместителаца. Материально-технически снабжене гІолла йолча паччахьалкхен комитета председателаца новкъост Димшицаца яь беседа. 17.00 — Шевда. берех бераштa (нохчий меттала). 17.35 — «Ни! хьелларгьяр чала вв» яха художественни фильм. 18.50 — Хоржамашта дакъа долхаш. Телевизионни агитпункт. 19.05 — Лавровы ховш бараш дІахьу следстви. ШоллагІа дола дело. Хьа бокъонца йола цІи телевизионни спектакль. 20.30 — «Ха» Информационни программа. 21.00 — Дублей йоаца ловзар. Кино Викторина. Передача дІахьу Голубкинеи Соломинеи.

РАДИО

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.25 — Хоамаш. 7.35 — Передачий программа 7.40 — Москва. 9.25 — Шоана дукхаезача ашарий концерт. (эрсий меттала) 9.00 — Москва. 15.15 — Передачий программа. 15.20 — Даьхенах долча иллей концерт. (гІалгІай меттала) 15.40 — Яковлева дувцараш. 16.00 — Массанахьа дика нах ба (эрсий меттала) 16.15 — КІирандийнатьара музыкальни программа (эрсий меттала) 16.45 — Къона тІехье (нохчий меттала) 17.00 — «Бийсанара хьаьшин» яха Ведникеи дувцар (эрсий меттала). 17.30 — Къахьегама ударникаш шоана дола концерт. (гІалгІай меттала). 18.00 —Москва.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный. Ленина улица. 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3.44.96; редактора зам.—3.39.11; бехктоххама секретара — 3.34.38; партийни вахареи культурaи промышленностеи отделий — 3.42.30; юрта боахама отдела — 3.42.28; письмой отделеи бухгалтереи — 2.60.71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3.44.96; зам редактора — 3.39.11; ответственного секретаря — 3.34.38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3.42.30; отдела сельского хозяйства—3.42.28; отдела писем и бухгалтерии — 2.60.71

Типография из-ва «Грозненский рабочий». проспект Революции, 7/84

СФ05086. Заказ № 4097.